

Dobra Nowina spisana przez Marka

1. Początek * Dobrej Nowiny Jezusa Chrystusa, Syna Boga. ² Jak jest napisane w prorokach: *Oto Ja posyłam przed twym obliczem Mego anioła, który przygotuje twoją drogę przed tobą.* [Malachiasz 3,1](#) ³ *Głos wołającego na pustkowiu: Gotujcie drogę Pana, proste czyńcie Jego ścieżki.* [Izajasz 40, 3.](#) ⁴ Jan zanurzał * na pustkowiu i głosił chrzest * skruchy ku odpuszczeniu grzechów. ⁵ Więc wychodziła do niego cała kraina judzka oraz Jerozolimczycy, i wszyscy **co** wyznawali swoje grzechy, byli przez niego zanurzani w rzece Jordanie *. ⁶ Zaś Jan był przyodziany wielbłądzą sierścią oraz skórzanym pasem wokół swoich bioder, a jadał szarańczę i leśny miód. ⁷ Głosił też, mówiąc: Za mną idzie mocniejszy niż ja, któremu nie jestem godzien schylić się i rozwiązać rzemyka jego butów. ⁸ Ja was chrzcilem w wodzie; ale on będzie was chrzczył w Duchu Świętym.

⁹ Także stało się w owe dni, że przyszedł Jezus z Nazaretu Galilei i w Jordanie został ochrzczony przez Jana. ¹⁰ A zarazem wychodząc * z wody, ujrzał rozstępujące się niebiosy i zstępującego na niego Ducha, jako gołębicę. ¹¹ Pojawił się też głos z niebios: Ty jesteś Mój Syn kochany, w tobie upodobałem.

¹² I zaraz Duch oddalił go na pustkowie. ¹³ Zaś na pustkowiu był **przez** czterdzieści dni kuszony przez szatana; a był tam ze zwierzętami oraz służyli mu aniołowie.

¹⁴ Zaś po wtrąceniu Jana do więzienia, Jezus przyszedł do Galilei, głosząc Dobrą Nowinę Królestwa Boga, ¹⁵ i mówiąc: Wypełnił się czas i zbliżyło się Królestwo Boga; skruszcie się oraz wierzcie w Dobrą Nowinę.

¹⁶ A przechodząc obok morza Galilei, ujrzał Szymona oraz jego brata Andrzeja, **którzy** zapuszczali sieć w morze; gdyż byli rybakami. ¹⁷ I Jezus im powiedział: Pójdźcie za mną, a sprawię wam, **że** staniecie się rybakami ludzi. ¹⁸ Więc zaraz zostawili sieci i poszli za nim. ¹⁹ A posuwając się trochę naprzód, ujrzał Jakóba, **syna** Zebedeusza oraz Jana, jego brata, **gdy** ^{TR} naprawiali sieci w łodzi. ²⁰ I zaraz ich wezwał. A **oni** poszli za nim, opuściwszy w łodzi swojego ojca Zebedeusza wraz z najemnikami.

²¹ I weszli do Kafarnaum; a **kiedy** wszedł do bóżnicy, zaraz nauczał w szabaty. ²² Także zdumiewali się nad jego nauką, bowiem uczył ich jako **ten, co** ma moc, a nie jak uczeni w Piśmie. ²³ A w ich bóżnicy był człowiek w nieczystym duchu i on zawołał, ²⁴ mówiąc: Co nam i tobie, Jezusie Nazareński? Przyszedłeś nas zgładzić? Znam cię, kto **ty** jesteś - święty Boga. ²⁵ A Jezus go zgromił, mówiąc: Zamilknij i wyjdź z niego. ²⁶ Więc duch nieczysty szarpnął nim, zawołał wielkim głosem i wyszedł z niego. ²⁷ Zatem wszyscy zostali wstrząśnięci, aby dociekać między sobą, mówiąc: Co to jest? Nowa nauka z mocą; również nieczystym duchom rozkazuje i są mu posłuszne? ²⁸ I zaraz rozeszła się o nim wieść po całej okolicy Galilei.

²⁹ Zaś **kiedy** wyszedł z bóżnicy, z Jakóbem i Janem przyszedli do domu Szymona oraz Andrzeja. ³⁰ A teściowa Szymona leżała gorączkując, i zaraz mu o niej powiedzieli. ³¹ Więc podszedł, ujął ją za rękę oraz podniósł, i zaraz opuściła ją gorączka, i im służywała.

³² A kiedy nastał wieczór i zaszło słońce, nieśli do niego wszystkich, co się źle mieli, i opętanych; ³³ zatem przy drzwiach zostało zebrane całe miasto. ³⁴ I uzdrowił wielu, **którzy** się źle mieli **z powodu** rozlicznych chorób, oraz wyrzucił wiele demonów, lecz nie pozwolił demonom mówić, gdyż go znaly.

³⁵ A bardzo rano wstał nocą, wyszedł oraz odszedł na puste miejsce i tam się modlił.
³⁶ Nadto poszli za nim: Szymon oraz ci, co z nim byli. ³⁷ A kiedy go znaleźli, mówią mu: Wszyscy cię szukają. ³⁸ Więc im mówi: Idźmy do przyległych miasteczek, abym i tam głosił; bo po to wyszedłem. ³⁹ Zatem głosił w ich bóżnicach po całej Galilei oraz wyrzucał demony.
⁴⁰ Także przychodzi do niego trędowaty, prosi go, pada przed nim na kolana i mu mówi: Jeśli zechcesz, możesz mnie oczyścić. ⁴¹ A Jezus użalił się, wyciągnął rękę, dotknął się go i mu mówi: Chcę, zostałeś oczyszczony. ⁴² Zarazem odszedł od niego trąd i został oczyszczony. ⁴³ I zaraz go odprawił, surowo go upomniał, ⁴⁴ i mu mówi: Uważaj, abyś nikomu nic nie powiedział, ale idź, pokaż siebie kapłanowi oraz ofiaruj za twoje oczyszczenie, co nakazał Mojżesz na świadectwo dla nich. ⁴⁵ A on gdy wyszedł, zaczął wiele głosić i rozślawiać tę sprawę tak, że Jezus już nie mógł jawnie wejść do miasta, ale był zewnątrz, na miejscach pustych. Więc schodzili się zewsząd do niego.

*1,1 także: **pierwsza zasada; to, od czego cokolwiek zaczyna istnieć**

*1,4 także: **oczyszczał**; co w języku polskim przyjęło nazwę **chrztu**

*1,5 **ST** hebr. *Jardenie*

*1,10 także: **powstając, wychodząc do góry**

2. I znowu, po kilku dniach wszedł do Kafarnaum; więc usłyszano, że jest w domu. ² A zostało zgromadzonych tak wielu, że nie mogli się zmieścić przy drzwiach, i mówił im słowo. ³ Przychodzą do niego także ludzie, którzy nieśli paralytyka, a dźwigało go ^{TR} czterech. ⁴ Lecz nie mogąc się zbliżyć do niego z powodu tłumu, zdjęli dach gdzie był, wyrzucili go, oraz spuścili łożo na którym leżał paralytyk. ⁵ A gdy Jezus zobaczył ich wiarę, mówi paralytykowi: Synu, odpuszczone ci są twoje grzechy *. ⁶ A byli tam jacyś z uczonych w Piśmie, którzy siedzieli i rozważali w swoich sercach: ⁷ Czemu ten mówi takie bluźnierstwa? Któż może odpuszczać grzechy, jeśli nie sam Bóg? ⁸ A Jezus zaraz poznał swym duchem, że w sobie tak rozważają i im mówi: Czemu to rozważacie w waszych sercach? ⁹ Co jest łatwiejsze, powiedzieć paralytykowi: Odpuszczone ci są grzechy, czy powiedzieć: Wstań, weź twoje łożo i chodź? ¹⁰ Lecz abyście wiedzieli, że Syn Człowieka * ma moc odpuszczać grzechy na ziemi, powiedział sparaliżowanemu: ¹¹ Tobie mówię, wstań, zabierz twoje łożo i idź do twojego domu. ¹² Więc zaraz wstał, wziął łożo i wyszedł wobec wszystkich. Zatem wszyscy się zdumiewali oraz chwalili Boga, mówiąc: Nigdy nie widzieliśmy nic takiego.

¹³ I znowu wyszedł obok morza; a przychodził do niego cały tłum, i ich nauczał. ¹⁴ Także kiedy przechodził - ujrzał Lewiego, syna Alfeusza, który siedział na cle, i mu mówi: Pójdź za mną. Więc wstał i zaczął mu towarzyszyć. ¹⁵ A kiedy on leżał u stołu w jego domu, staje się, że współ z Jezusem oraz jego uczniami, usiedli liczni celnicy i grzesznicy; ponieważ było ich wielu oraz za nim chodzili. ¹⁶ A uczeni w Piśmie i faryzeusze widząc, że je z celnikami i grzesznikami, mówili jego uczniom: Po co, dlaczego je i pije z celnikami i grzesznikami? ¹⁷ A Jezus gdy to usłyszał, mówi im: Nie potrzebują zdrowi lekarza, ale ci, którzy się źle mają. Nie przyszedłem wzywać do skruchy sprawiedliwych, ale grzesznych.

¹⁸ A istnieli uczniowie Jana oraz faryzeusze, co pościli; więc przychodzą oraz mu mówią: Dlaczego uczniowie Jana i faryzeusze poszczą, zaś twoi uczniowie nie poszczą? ¹⁹ A Jezus im powiedział: Czyż mogą pościć synowie komnaty małżeńskiej gdy oblubieniec jest z nimi? Jak długi okres mają ze sobą oblubieńca, nie mogą pościć. ²⁰ Ale przyjdą dni, gdy oblubieniec będzie od nich zabrany, a wtedy, w owe dni będą pościć. ²¹ Nikt nie nakłada na stary płaszcz łąty z nowego sukna, bo inaczej

nowa łąta ujmuje ze starego i rozdarcie staje się gorsze. ²² Także nikt **nie** leje młodego wina w stare bukłaki; **bo** inaczej wino rozerwie bukłaki; zatem i wino, i bukłaki są niszczone. Ale młode wino powinno być wlewane w nowe bukłaki.

²³ Również się stało, że on szedł w szabat przez zboża, a jego uczniowie - idąc, zaczęli rwać kłosa. ²⁴ Zaś faryzeusze mu mówili: **TR** Dlaczego czynią w szabat, czego nie wolno czynić? ²⁵ A on im mówi: Nigdy nie czytaliście, co uczynił Dawid, gdy miał potrzebę i łaknął; on oraz ci, którzy z nim **byli**? ²⁶ Jak wszedł do Domu Boga za arcykapłana Abiatarą i zjadł chleby pokładne, których nie wolno jeść, chyba że kapłanom, oraz dał też tym, co z nim byli. ²⁷ Nadto im powiedział: Szabat pojawił się z powodu człowieka, a nie człowiek z powodu szabatu. ²⁸ Dlatego Syn Człowieka jest również Panem szabatu.

*2,5; *2,10 także: **winy, błędy**

*2,10 w tłumaczeniu hebrajskim: ben haAdam, co znaczy: Syn Adama; czyli: Syn Człowieka

3. I znowu wszedł do bóżnicy, a był tam człowiek, **który** miał uschłą rękę. ² Więc go obserwowali, by go oskarżyć, o ile uzdrowi w szabat. ³ I mówi owemu człowiekowi, **który** miał uschłą rękę: Wyjdź na środek. ⁴ Nadto im mówi: Wolno w szabat szlachetnie ***** czynić, czy źle czynić; uratować duszę, czy zabić? Ale oni milczeli. ⁵ Więc rozejrzał się **po** nich z oburzeniem, zasmucił się nad ich nieczułością serca i mówi owemu człowiekowi: Wyciągnij rękę. Zatem wyciągnął; a jego ręka została przywrócona do zdrowia jak druga. ⁶ A faryzeusze wyszli i zaraz zawiązali przeciwko niemu spisek z Herodianami *****, aby go zgładzić.

⁷ Zaś Jezus odszedł ze swoimi uczniami ku morzu, a wielkie rzesze za nim - z Galilei i z Judei, ⁸ z Jerozolimy, z Idumei, zza Jordanu, oraz z pobliza Tyru i Sydonu. Przyszły do niego wielkie rzesze, słysząc, jak głośne **rzeczy** czynił. ⁹ Zatem powiedział swoim uczniom by stale, z powodu tłumu, była w pogotowiu dla niego łódka, aby go nie cisnęli. ¹⁰ Gdy **ci**, którzy mieli choroby *****, nękali go, by się go dotknąć; bo wielu uzdrowił. ¹¹ A kiedy go widziały nieczyste duchy, przypadały do niego i krzyczały, mówiąc: Ty jesteś Synem Boga. ¹² Więc często je gromił, aby go nie czyniły jawnym.

¹³ Także wchodzi na górę oraz woła do siebie **tych**, których sam chciał; zatem do niego przyszedli. ¹⁴ A wywołał dwunastu, aby mogli być z nim; by mógł ich posłać głosić, ¹⁵ **by** mieli moc uzdrawiać choroby oraz wyrzucać demony. ¹⁶ Szymona, **któremu** dodał imię Piotr; ¹⁷ Jakóba syna Zebedeusza oraz brata Jakóba - Jana, **którym** sam dodał imię Boanerges, to jest Synowie Grzmotu; ¹⁸ Andrzeja, Filipa, Bartłomieja, Mateusza, Tomasza, Jakóba **syna** Alfeusza, Tadeusza, Szymona Kananejczyka, ¹⁹ i Judasa Iszkariotę, który go wydał.

²⁰ I przychodzi do domu. Więc znowu zgromadza się tłum, tak, że nie mogli nawet zjeść chleba. ²¹ A ci z jego strony ***** **to** usłyszeli oraz wyszli go chwycić, bo mówili, że stracił rozum. ²² Zaś uczeni w Piśmie, **którzy** zeszli z Jerozolimy mówili, że ma Beelzebuba i że przez przywódcę demonów wyrzuca demony. ²³ Więc przywołał ich i mówił im w podobieństwach: Jak może szatan wyrzucać szatana? ²⁴ A jeśli **jakieś** królestwo zostanie podzielone przeciw sobie - to królestwo nie może się utrzymać. ²⁵ I jeśli dom zostanie podzielony przeciw sobie - **ten** dom nie będzie mógł się utrzymać. ²⁶ Zatem jeśli szatan powstał przeciwko sobie i został podzielony, nie może się utrzymać, ale ma koniec. ²⁷ Nikt **nie** może wejść do domu mocarza ***** i jego sprzęt rozgrabić, jeśli wpierv by nie związał mocarza, a potem jego dom rozgrabi. ²⁸ Zaprawdę, mówię wam, że wszystkie błędy ***** i bluźnierstwo ****** zostaną odpuszczone synom ludzi; ²⁹ ale kto by bluźnił względem Ducha Świętego, nie ma odpuszczenia

na wieczność, lecz winien jest wiecznego oddzielenia *. ³⁰ Gdyż mówili: Ma nieczystego ducha.

³¹ Potem przyszli bracia i jego matka, oraz stojąc na zewnątrz posłali do niego i go wołali. ³² A tłum siedział dokoła niego, zatem mu powiedzieli: Oto twoja matka i twoi bracia szukają cię na zewnątrz. ³³ Ale im odpowiedział, mówiąc: Któż jest moją matką i moimi braćmi? ³⁴ I spojrzął po **tych, którzy** wokół niego siedzieli kołem oraz mówi: Oto moja matka i moi bracia. ³⁵ Kto by bowiem uczynił wolę Boga, ten jest moim bratem, siostrą i matką.

*^{3,4} także: **słusznie, przydatnie, pożytecznie, prawie, sprawiedliwie**

*^{3,6} członkowie stronnictwa popierającego króla Heroda Agryppę.

*^{3,10} dosłownie: **bicze**

*^{3,21} także: **od niego** (najprawdopodobniej - krewni)

*^{3,23} **zasądzenia**

*^{3,27} dosłownie: **mocnego**

*^{3,28}; **^{4,12} także: **przewinienia, uchybienia, błędy**

^{3,28} także: **znieśławianie, oszczerza mowa

*^{3,29} także: **zasądzenia**

4. I znowu zaczął uczyć przy morzu. A zgromadził się koło niego bardzo wielki tłum, tak, że wszedł do łodzi oraz przebywał na morzu, a cały tłum był przy morzu, na ziemi. ² I nauczał ich w wielu podobieństwach, oraz mówił im w swojej nauce: Słuchajcie! ³ Oto siewca wyszedł, **aby** zasiać. ⁴ A w czasie siania stało się, **że** niektóre padło obok drogi i przyleciały ptaki niebios, i je wyjadły. ⁵ Zaś drugie padło na skaliste miejsca, gdzie nie miało wiele ziemi; i zaraz zakiełkowało, bo nie miało głębi ziemi. ⁶ Ale gdy wzeszło słońce zostało spalone, a że nie miało korzenia - uschło. ⁷ A inne padło między ciernie, i ciernie wzrosły oraz je zadusiły, więc nie wydało owocu. ⁸ A inne padło na dobrą ziemię oraz idąc do góry i wzrastając, dawało owoc i niosło: Jedno trzydziestokrotny, jedno sześćdziesięciokrotny, a jedno stukrotny. ⁹ Także im mówił: Kto ma uszy do słuchania, niech słucha.

¹⁰ A kiedy został sam, ci dokoła niego z dwunastoma pytali go o **to** podobieństwo. ¹¹ Zatem im odpowiedział: Wam dana jest tajemnica Królestwa Boga; ale tamtym, na zewnątrz, wszystko pojawia się w podobieństwach; ¹² aby patrząc - patrzyli, ale nie ujrzeli, i słuchając - słyszeli, ale nie rozumieli; nigdy * nie zawrócili i nie byłyby im odpuszczone grzechy **. ¹³ I im mówi: Nie widzicie tego podobieństwa, zatem jak zrozumiecie wszystkie podobieństwa? ¹⁴ Siewca siewe słowo. ¹⁵ Zaś tymi obok drogi są **ludzie**, pośród których się słowo rozsiewa. A kiedy **je** usłyszą, zaraz przychodzi szatan oraz wybiera słowo, **które zostało** w nich wsiane. ¹⁶ Podobnie są i ci, zasiewani na skalistych miejscach, którzy gdy usłyszeli słowo, zaraz, z radością je przyjmują. ¹⁷ Ale nie mają w sobie korzenia, lecz trwają pewien czas. Potem - jeśli z powodu słowa stałby się ucisk albo prześladowanie - zaraz się gorszą. ¹⁸ A między ciernie posiani są ci, którzy usłyszeli słowo, ¹⁹ ale troska tego życia, oszustwo bogactwa i pożądlivość innych **rzeczy**, wchodząc - duszą słowo, i **człowiek** staje się bezowocny. ²⁰ A posiani na dobrej ziemi są ci, którzy słuchają słowa i **je** uznają, i wydają owoc - jeden trzydziestokrotny, jeden sześćdziesięciokrotny, a jeden stukrotny.

²¹ Mówił im także: Czy przynoszą * świecę, aby została wstawiona pod naczynie, albo pod łożę? **Czy nie po to**, aby była umieszczona na świeczniku? ²² Gdyż nie jest nic * ukryte, co by nie miało być ukazane; ani nie stało się skryte, ale by wyszło na jaw. ²³ Kto ma uszy do słuchania, niech słucha. ²⁴ Także im mówi: Uważajcie, czego słuchacie. W jakiej mierze mierzycie, będzie wam odmierzony; a **tym, co** słuchają

będzie dołożone. ²⁵ Bo kto ma - będzie mu dane; a kto nie ma - i **to** co ma, będzie od niego wzięte.

²⁶ Mówił też: Królestwo Boga jest takie, jak gdyby człowiek wrzucił nasienie w ziemię;

²⁷ oraz by spał, wstawał nocą i dniem, a nasienie by wschodziło i rosło. **Zaś** w jaki sposób - on nie wie. ²⁸ Bo ziemia samorzutnie wydaje owoc, najpierw trawę, potem kłos, **a** potem w kłosie pełne zboże. ²⁹ Ale kiedy wyda owoc, zaraz zostanie wysłany sierp, bowiem zbliżyło się żniwo.

³⁰ Nadto mówił: Do czego porównam Królestwo Boga, albo w jakim podobieństwie je zestawimy? ³¹ **Jest** jak ziarno gorczycy, które gdy bywa wsiane do ziemi, jest najmniejsze ze wszystkich nasion na ziemi; ³² ale gdy bywa wsiane, wyrasta i staje się większe **od** wszystkich jarzyn, i wypuszcza tak wielkie gałęzie, że pod jego cieniem mogą się gnieździć ptaki nieba.

³³ I w miarę tego jak mogli słuchać, mówił im słowo takimi wieloma podobieństwami.

³⁴ A bez podobieństwa im nie mówił; zaś na osobności, wszystko wyjaśniał swoim uczniom.

³⁵ A kiedy nastał wieczór, w ten dzień im mówi: Przeprowmy się na drugą stronę. ³⁶

Więc pozostawili tłum oraz wzięli go w łodzi **tak** jak był, a i inne łódki z nim były. ³⁷

Ale powstała wielka nawałnica wiatru i tak rzuciła fale do łodzi, że już się napełniała.

³⁸ A on był na rufie, śpiąc na podłódku. Więc go budzą oraz mu mówią: Nauczycielu, nie zwracasz uwagi, że ginimy? ³⁹ **Zaś on** się obudził, **po czym** zgromił wiatr i powiedział morzu: Umilknij; bądź cicho. I wiatr ustał oraz stała się wielka cisza.

⁴⁰ Także im powiedział: Dlaczego jesteście tak bojaźliwi? Jakże nie macie wiary? ⁴¹

Więc zatrwożyli się wielką bojaźnią oraz mówili jeden do drugich: Zatem, kim jest ten, że mu i wiatr, i morze są posłuszne?

***4,12** także: **za żadną cenę**

***4,21** dosłownie: **czy przybywa świeca**

***4,22** dosłownie - **coś**

5. I wyruszył na drugi brzeg morza, do krainy Gadareńczyków. ² A gdy on wyszedł z łodzi, zaraz z grobowców zabiegł mu **drogę** człowiek w duchu nieczystym, ³ który miał mieszkanie w grobowcach. I nikt nie mógł go nawet związać łańcuchami, ⁴ gdyż on - często będąc związany pętami i łańcuchami - porwał ^{TR} łańcuchy i skruszył pęta, zatem nikt go nie mógł ujarzmić. ⁵ A przez całą noc i dzień był w górach oraz w grobowcach, krzycząc i tłukąc się kamieniami. ⁶ **Zaś gdy** z daleka zobaczył Jezusa, przybiegł i oddał mu pokłon. ⁷ Nadto wołając wielkim głosem, powiedział: Cóż mam z tobą Jezusie, Synu Boga najwyższego? Zaprzysięgam cię Bogiem, abyś mnie nie dręczył. ⁸ Bo mu mówił: Wyjdź z **tego** człowieka ducha nieczysty. ⁹ Także go pytał: Jakie **jest** twoje imię? Więc powiedział: Moje imię **to** Legion, ponieważ jesteście liczni. ¹⁰ I bardzo go prosił, aby ich nie wyganiał na zewnątrz tego miejsca. ¹¹ A było tam, przy górze, wielkie stado pasących się świń; ¹² więc prosiły go wszystkie demony, mówiąc: Poślij nas w te świny, abyśmy w nie weszli. ¹³ A Jezus im zaraz pozwolił. Zatem **kiedy** nieczyste duchy odeszły, weszły w te świny; zaś stado ruszyło w morze, w dół urwiska; a było ich około dwa tysiące, i potopiły się w morzu. ¹⁴ A **ci, co** paśli świny uciekli oraz zdali relację w mieście i we wsiach; więc przyszli zobaczyć co to jest, **i co** się stało. ¹⁵ Przychodzą też do Jezusa i widzą siedzącego opętanego, tego w którym był Legion, ubranego oraz przy zdrowych zmysłach; zatem się przestraszyli. ¹⁶ A ci, którzy **to** widzieli, opowiedzieli im, co się stało opętanemu i o świniach. ¹⁷ Więc nawet zaczęli go usilnie prosić, aby odszedł z ich granic. ¹⁸ A kiedy wszedł do łodzi, prosił go opętany **o to**, by mógł być razem z nim. ¹⁹ Ale Jezus mu nie pozwolił, lecz mu powiedział: Idź do twojego domu, do swoich, i im oznajmij, jak ci

uczynił Pan, i że się zmiłował nad tobą. ²⁰ Więc odszedł oraz zaczął głosić w Dziesięciogrodziu jak wiele mu uczynił Jezus, i wszyscy się dziwili.

²¹ Zaś kiedy Jezus znowu przeprowił się w łodzi na drugą stronę, zebrał się przy nim wielki tłum, a był obok morza. ²² I oto przychodzi jeden z przełożonych bóżnicy imieniem Jairos. A gdy go ujrzał, przypadł do jego nóg ²³ oraz bardzo go błaga, mówiąc, że jego córeczka wydaje ostatnie tchnienie. Aby przyszedł, nałożył na nią ręce, by została uratowana i ożyła. Więc poszedł razem z nim. ²⁴ A towarzyszył mu wielki tłum oraz naciskali na niego ze wszystkich stron *.

²⁵ Zaś pewna niewiasta, która miała dwanaście lat ^{TR} upływ krwi, ²⁶ wiele wycierpiała od licznych lekarzy i wydała wszystko co miała ^{TR}, a nic jej nie pomogło, ale raczej wyszło na gorsze; ²⁷ gdy usłyszała o Jezusie, w tłumie przybyła z tyłu i dotknęła się jego płaszcza. ²⁸ Bo mówiła: Jeśli się dotknę choćby jego płaszcza, będę uratowana.

²⁹ I od razu wyszło jej źródło krwi oraz się przekonała na ciełe, że jest uzdrowiona od tej plagi. ³⁰ A Jezus zaraz poznał w sobie, że wyszła z niego moc, więc odwrócił się w tłumie i mówił: Kto dotknął moich szat? ³¹ Zatem jego uczniowie mu powiedzieli: Widzisz tłum, który cię ciśnie, a mówisz - kto mnie dotknął? ³² Więc spojrzał wkoło, aby zobaczyć tę, która to uczyniła. ³³ Zaś niewiasta przestraszona i drżąca, wiedząc co się dla niej stało, przyszła, upadła przed nim oraz powiedziała mu całą prawdę. ³⁴ Zaś on jej rzekł: Córko, twoja wiara cię uratowała; odejź ku pokojowi i bądź nie uszkodzona od twej plagi.

³⁵ A gdy on jeszcze mówił, przychodzą od przełożonego bóżnicy, mówiąc: Twoja córka umarła, czemu jeszcze trudzisz nauczyciela? ³⁶ Zaś Jezus zaraz usłyszał to powiedziane słowo i rzekł przełożonemu bóżnicy: Nie bój się, tylko wierz. ³⁷ I nie pozwolił nikomu towarzyszyć sobie, tylko Piotrowi, Jakóbowi i Janowi, bratu Jakóba.

³⁸ Zatem przychodzą do domu przełożonego bóżnicy, i widzi zgietk, i płaczących oraz bardzo lamentujących. ³⁹ A kiedy wszedł, mówi im: Dlaczego czynicie zgietk i płaczecie? Nie umarła dziewczeczka, ale śpi. ⁴⁰ Więc naśmiewali się z niego. Ale usunął wszystkich, wziął ojca, matkę dziewczynki oraz tych, co przyszli razem z nim, i wchodzi tam, gdzie było dziecko. ⁴¹ Potem ujął rękę dziewczynki i jej mówi: Talita kumi; co jest przetłumaczone: Dziewczynko, tobie mówię, wstań. ⁴² Więc dziewczeczka zaraz się podniosła i chodziła, gdyż miała ^{TR} dwanaście lat. Zatem zdumiewali się w wielkim uniesieniu. ⁴³ Nadto im bardzo przykazał, aby nikt tego nie wiedział; powiedział także, aby dać jej zjeść.

*5,24 naciskali na niego ze wszystkich stron - w języku greckim jedno słowo.

6. I wyszedł stamtąd oraz przyszedł do swego ojczystego kraju, a za nim szli jego uczniowie. ² A gdy był szabat, zaczął nauczać w bóżnicy; więc wielu słuchających zdumiewało się, mówiąc: Skądże mu to? Co to za mądrość mu dana, że i przez jego ręce dzieją się takie cuda? ³ Czy nie ten jest cieślą, synem Marii, a bratem Jakóba, Józefa, Judasa i Szymona? I też nie są tu, u nas, jego siostry? Więc gorszyli się nim. ⁴ Zaś Jezus im powiedział, że nie jest wzgardzony prorok, chyba że w swym ojczystym kraju, wśród krewnych i w swoim domu. ⁵ Nie mógł tam też uczynić żadnego cudu, lecz tylko, nałożywszy ręce, uleczył kilku słabych. ⁶ I dziwił się z powodu ich niedowiarstwa. Obchodził też okoliczne miasteczka, nauczając.

⁷ Potem przywołał owych dwunastu oraz zaczął ich wysyłać dwóch za dwoma, i dał im władzę nad nieczystymi duchami. ⁸ Także im nakazał, by niczego nie brali na drogę; chyba, że tylko laskę. Ani torby, ani chleba, ani pieniędzy w trzosi; ⁹ ale włożywszy sandały, by również nie przywdziewali dwóch sukien. ¹⁰ I im mówił: Gdziekolwiek wejdziecie do domu, tam zostańcie, aż stamtąd wyjdziecie. ¹¹ A jeśli

którzykolwiek by was nie przyjęli, ani was nie słuchali, wychodząc stamtąd, otrząśnijcie im na świadectwo proch spod waszych nóg. Zaprawdę, powiadam wam, że w dniu sądu lżej będzie Sodomie i Gomorze niż owemu miastu. ¹² Więc wyszli i głosili, żeby się skruszyli. ¹³ Wyrzucali też wiele demonów, a wielu słabych namaszczali oliwą i uzdrawiali.

¹⁴ Lecz usłyszał o nim król Herod, bowiem stało się jawne jego Imię. Więc mówił, że powstał z martwych Jan Chrzciciel i dlatego dzieją się cuda przez niego. ¹⁵ Drudzy mówili, że to jest Eliasz; zaś inni mówili, że prorok, albo jak jeden z proroków. ¹⁶ Co gdy Herod usłyszał, mówił: Ten jest Janem, którego ja ściałem; ten powstał z martwych. ¹⁷ Bowiem sam Herod posłał, pojmał Jana oraz wsadził go do więzienia z powodu Herodiady, żony swego brata Filipa, bo ją poślubił. ¹⁸ Gdyż Jan mówił Herodowi: Nie wolno ci mieć żony twojego brata. ¹⁹ Zaś Herodiada czyhała na niego, chcąc go zabić, ale nie mogła; ²⁰ bo Herod obawiał się Jana, wiedząc, że jest on mężem sprawiedliwym i świętym. Zatem go strzegł i słuchając go, często tak czynił, oraz z przyjemnością go słuchał. ²¹ A gdy przyszedł dogodny dzień, kiedy na swoje urodziny Herod sprawił wieczerzę swym dostojnikom, dowódcom * oraz pierwszym obywatelom Galilei; ²² i gdy weszła córka Herodiady, oraz gdy zatańczyła - a spodobała się Herodowi i współleżącym - król powiedział dziewczeczce: Poproś mnie, jeśli coś chcesz, a ci dam. ²³ Także jej przysiągł: O cokolwiek byś mnie prosiła - dam ci, aż do połowy mojego królestwa. ²⁴ Zaś ona wyszła i powiedziała swojej matce: O co mam prosić? A ona rzekła: O głowę Jana Chrzciciela. ²⁵ Więc przyszła do króla i poprosiła mówiąc: Chcę, abys mi natychmiast dał na półmisku głowę Jana Chrzciciela. ²⁶ Zatem król stał się zasmuconym, lecz z powodu przysiąg i współleżących, nie zechciał jej odmówić. ²⁷ I zaraz posłał kata oraz ^{TR} nakazał przynieść tą ^{TR} głowę. ²⁸ Zaś on poszedł, ściał go w więzieniu, przyniósł na półmisku jego głowę i dał ją dziewczeczce, a dziewczeczka dała ją swojej matce. ²⁹ Więc kiedy to usłyszeli jego uczniowie, przyszli, wzięli jego zwłoki oraz złożyli je w grobie.

³⁰ A apostołowie zeszli się przy Jezusie oraz wszystko mu oznajmili; i jak uczynili, i jak nauczali. ³¹ Zatem im powiedział: Idźcie wy sami, osobno, na puste miejsce i trochę odpocznijcie. Bo byli liczni co przychodzili i odchodzili, więc nie mieli nawet sposobności by zjeść. ³² Zatem w łodzi odpłynęli do samotni, na puste miejsce. ³³ A tłum zobaczył ich odchodzących i wielu go poznało, więc zbiegli się tam pieszo ze wszystkich miast, wyprzedzili ich, oraz się przy nim zgromadzili. ³⁴ A kiedy Jezus wyszedł oraz zobaczył wielki tłum - użalił się nad nimi, bo byli jak owce nie mające pasterza. Zaczął ich też wiele nauczać. ³⁵ A gdy była już późna godzina, jego uczniowie podeszli do niego i powiedzieli: To jest puste miejsce i późna już godzina. ³⁶ Odpraw ich, aby odeszli do okolicznych wsi i miasteczek oraz kupili sobie chleba, bo nie mają co zjeść. ³⁷ Zaś on odpowiadając, rzekł im: Dajcie wy im zjeść. Więc mu mówią: Mamy odejść, kupić za dwieście denarów chleba i mamy dać im zjeść? ³⁸ Zaś on im mówi: Ile macie chlebów? Idźcie i zobaczą. A kiedy się dowiedzieli, powiedzieli: Pięć, i dwie ryby. ³⁹ Zatem kazał im posadzić wszystkich grupami ^{TR} na zielonej trawie. ⁴⁰ I usiedli rzędami ^{TR}, po stu oraz po pięćdziesiąt. ⁴¹ I wziął owe pięć chlebów, i dwie ryby, oraz spojrzawszy w Niebo wielbił Boga. Po czym połamał owe chleby oraz dawał swoim uczniom aby przed nimi kładli; nadto wszystkim rozdzielił dwie ryby. ⁴² Więc wszyscy zjedli oraz zostali nasyceni. ⁴³ Zebrali też dwanaście pełnych koszy kawałków i z owych ryb. ⁴⁴ A tych, którzy jedli chleby było około pięciu tysięcy mężów.

⁴⁵ Zaraz też przymusił swoich uczniów aby weszli do łodzi oraz wyprzedzali go do Betsaidy, na drugiej stronie, aż on odprawi tłum. ⁴⁶ I pożegnał ich oraz odszedł na górę się pomodlić. ⁴⁷ A gdy nastał wieczór, łódź była na środku morza, a on sam na

ziemi. ⁴⁸ I ich zobaczył, znękanym przy wiosłowaniu, bo wiatr był im przeciwny, więc około czwartej straży nocy przychodzi do nich, przechadzając się po morzu, i chciał ich minąć. ⁴⁹ Zaś oni, **gdy** go ujrzeli przechadzającego się po morzu, sądzili, że jest ułudą i zakrzyknęli; ⁵⁰ bo wszyscy go zobaczyli i byli zatrwożeni. Ale zaraz do nich przemówił i im mówi: Ufajcie, Jam jest, nie bójcie się. ⁵¹ Także wszedł koło nich do łodzi, a wiatr się uciszył. Ale **oni** odtąd niezmiernie się w sobie zdumiewali i dziwili. ⁵² Bo **jeszcze** nie zrozumieli po **cudzie z** chlebami, gdyż serce ich było zatwardziałe. ⁵³ **Zatem się** przeprawili, dotarli do ziemi Genezaret oraz przybili do brzegu. ⁵⁴ A gdy oni wyszli z łodzi, **ludzie** zaraz go rozpoznali, ⁵⁵ więc obiegli całą ową krainę. A kiedy usłyszeli, że tam jest, zaczęli nosić na łożach **tych, którzy** się źle mieli. ⁵⁶ I gdzie wchodził - do miasteczek, miast, albo **do** wsi - kładli na ulicach chore oraz go prosili, aby mogli tylko dotknąć rąbka jego płaszcza. A którykolwiek go się dotknęli, byli uratowani.

*6,21 dokładnie: **dowódcom nad tysiącem żołnierzy**

7. Zebrali się też przy nim faryzeusze oraz przybyli z Jerozolimy, niektórzy z uczonych w Piśmie. ² A **gdy** zobaczyli jakichś jego uczniów, że jedli chleby nieczystymi, to jest nieumyтыми rękami, oskarżali **ich**. ³ Bowiemy faryzeusze i wszyscy Żydzi ***** nie jedzą, jeśli najpierw ****** - trzymając się tradycji starszych - nie umyją rąk. ⁴ Także **gdy przyjdą** z rynku, jeśli się nie obmyją - nie jedzą. I jest wiele innych **zwyczajów**, które przyjęli, by się **ich** trzymać: Obmywań kielichów, dzbanów, naczyń i łoży *****. ⁵ Zatem pytają go faryzeusze oraz uczeni w Piśmie: Dlaczego twój uczniowie nie zachowują się według tradycji starszych, ale jedzą chleb nieumyтыми rękami? ⁶ Zaś on odpowiadając, rzekł im: Dobrze prorokował o was, obłudnikach, Izajasz, jak jest napisane: *Lud ten oddaje mi cześć swoimi ustami, ale ich serce daleko jest ode mnie.* ⁷ *Lecz daremnie mnie czczą, nauczając przykazań ludzkich jako doktryn.* **Izajasz 29,13** ⁸ Bowiemy opuściliście przykazanie Boga i trzymacie się tradycji ludzi - umywania dzbanów, kielichów, oraz czynicie wiele innych, im podobnych. ⁹ Mówi im także: Zupełnie znosicie przykazania Boga, byście waszą tradycję zachowali. ¹⁰ Bo Mojżesz powiedział: Szanuj twego ojca i twoją matkę; a kto złorzeczy ojcu, albo matce, niech śmiercią umrze. ¹¹ Ale wy mówicie: Jeśliby człowiek powiedział ojcu albo matce: Korban ***** - to jest dar, którym ode mnie masz wsparcie; ¹² i nie pozwalacie mu nic więcej robić **dla** swego ojca, czy swojej matki, ¹³ **to** waszą tradycją, którą przekazaliście, unieważniacie Słowo Boga. Nadto wiele innych, podobnych **rzeczy** czynicie. ¹⁴ Zatem przywołał cały tłum i im powiedział: Słuchajcie mnie wszyscy i rozumiejcie. ¹⁵ Nie ma nic z zewnątrz człowieka, które wchodząc do niego, mogło go zanieczyścić. Ale **to**, co wychodzi z niego, to zanieczyszcza człowieka. ¹⁶ Kto ma uszy do słuchania, niech słucho! ¹⁷ A kiedy wszedł do domu, z dała od tego tłum, jego uczniowie pytali go o to podobieństwo. ¹⁸ Więc im mówi: Także i wy jesteście bezrozumni? Nie rozumiecie, że wszystko, co z zewnątrz wchodzi do człowieka, nie może go zanieczyścić, ¹⁹ bo nie wchodzi mu do serca, ale do brzucha i do ustępu wychodzi; oczyszczając wszystkie pokarmy. ²⁰ Ale też powiedział, że **to**, co wychodzi z człowieka, to zanieczyszcza człowieka. ²¹ Bo z wnętrza, z serca ludzi, wychodzą złe myśli, cudzołóstwa, nierządy duchowe, mężobójstwa, ²² złodziejstwa, chciwości, niegodziwości, zdrada, zuchwałość, złe oko, bluźnierstwo, pycha, głupota. ²³ Wszystkie te złości wychodzą z wnętrza oraz zanieczyszczają człowieka.

²⁴ A **kiedy** wstał, odszedł stamtąd w granice Tyru oraz Sydonu. I wszedł do domu, **lecz** nie chciał, aby ktoś **o tym** wiedział, ale nie mógł się ukryć. ²⁵ Gdyż niewiasta,

której córeczka miała ducha nieczystego, **gdy** o nim usłyszała, przyszła, przypadła do jego nóg - ²⁶ choć ta niewiasta była Greczynką *, rodem Syrofenicjanką - i go prosiła, by wyrzucił demona z jej córki. ²⁷ Zaś Jezus jej powiedział: Pozwól najpierw nasycić się dzieciom; gdyż nie jest dobrze brać chleb dzieci oraz rzucać szczeniętom. ²⁸ Zaś ona odpowiadając, mu mówi: Tak, Panie; wszakże i szczenięta jedzą pod stołem z okruszyn małych dzieci. ²⁹ Więc jej powiedział: Idź, z powodu twójgo słowa demon wyszedł z twej córki. ³⁰ Zatem odeszła do swego domu i znalazła córkę leżącą na łożu, a demon wyszedł.

³¹ Zaś **gdy** z powrotem wyszedł z granic Tyru oraz Sydonu, wyruszył ku morzu Galilei przez środek granic Dziesięciogrodu. ³² I przyprowadzają mu głuchego, i z trudem mówiącego oraz go proszą, aby nałożył na niego rękę. ³³ Więc wziął go na osobność od tłumu, włożył swe palce w jego uszy oraz splunawszy, dotknął jego języka. ³⁴ Spojrzał też w niebo, westchnął i mówi mu: Effatha *; to jest: Otwórz się. ³⁵ I zaraz otworzyły się jego uszy oraz zostało rozwiązane pęto jego języka, zatem mówił poprawnie. ³⁶ A im nakazał, aby **tego** nikomu nie mówili. Ale im więcej im nakazywał, tym oni bardziej głosili. ³⁷ I niezmiernie się zdumiewali, mówiąc: Dobrze wszystko uczynił; głuchym daje słyszeć i niemym mówić.

*^{7,3} poprawnie: **Judejczycy**, czyli Israelici z pokolenia Judasa (Judy)

^{7,3} dokładnie: **pięścią (napełnioną wodą).

*^{7,4} **łoży** do leżenia przy stołach.

*^{7,11} **Korban** - ofiara, dar złożony Bogu.

*^{7,26} czyli poganką, członkiem ludu spoza narodu Israela.

*^{7,34} wyrażenie aramejskie

8. W owych dniach, **kiedy** był bardzo liczny tłum, a nie mieli co zjeść, Jezus zwołał swoich uczniów i im mówi: ² Żal mi tego tłumu, bo już trzy dni przy mnie trwają, a nie mają co zjeść. ³ Zaś jeżeli ich odprawię głodnych do ich domu, pomdleją w drodze; bo niektórzy z nich przyszli z daleka. ⁴ A jego uczniowie mu odpowiedzieli: Skądże będzie ktoś mógł nasycić ich chlebami, tu, na pustkowiu? ⁵ Więc ich spytał, wystawiając na próbę ^{TR}: Ile macie chlebów? Zaś oni powiedzieli: Siedem. ⁶ Nakazał też tłumowi usiąść na ziemi; a **gdy** wziął owe siedem chlebów, podziękował, oraz łamał i dawał swoim uczniom aby podawali; zatem kładli przed tłumem. ⁷ A mieli trochę rybek; więc uwielbił **Boga** i powiedział, **aby** i te podawać. ⁸ I jedli oraz zostali nasyceni. Zebrali też pozostałość kawałków w siedem koszy. ⁹ A **tych, co** jedli było około czterech tysięcy; i ich odprawił. ¹⁰ Zaraz też ze swoimi uczniami wszedł do łodzi i przybył w strony Dalmanuty.

¹¹ I wyszli faryzeusze oraz zaczęli z nim rozprawiać, kuszając go oraz wymagając od niego znaku * z Nieba. ¹² Więc westchnął w swoim duchu i mówi: Dlaczego to pokolenie szuka znaku? Zaprawdę, ilekroć wam mówię - **to** będzie znak dany temu pokoleniu. ¹³ I ich opuścił, znowu **wszedł** do łodzi oraz przeprowił się na drugą stronę.

¹⁴ A zapomnieli wziąć chleby i nie mieli ze sobą **niczego**, tylko jeden chleb w łodzi. ¹⁵ I im przykazał, mówiąc: Dostrzegajcie i strzeżcie się kwasu faryzeuszów, oraz kwasu Heroda. ¹⁶ Więc rozważali to między sobą, mówiąc, że nie mają chlebów. ¹⁷ Co Jezus poznał i im mówi: Dlaczego rozważacie, że nie macie chlebów? Jeszcze nie pamiętacie, **ani** nie rozumiecie? Jeszcze macie zatwardziałe wasze serce? ¹⁸ Mając oczy nie widzicie i mając uszy nie słyszycie? Także nie przypominacie sobie, ¹⁹ **że** kiedy pięć chlebów połamałem dla pięciu tysięcy, ile pełnych koszy kawałków zebraliście? Mówią mu: Dwanaście. ²⁰ A **gdy** **połamałem** siedem dla czterech tysięcy, ile pełnych koszy kawałków zebraliście? A oni powiedzieli: Siedem. ²¹ Więc im mówi: Jakże nie rozumiecie?

²² A docierali do Betsaidy. I przynoszą mu ślepego oraz proszą go, aby go dotknął. ²³ Zatem chwycił rękę owego ślepego, wyprowadził go poza to miasteczko, plunął na jego oczy, nałożył na niego ręce i go pytał, czy coś widzi. ²⁴ A on odzyskał wzrok i powiedział: Widzę chodzących ludzi, jakby drzewa. ²⁵ Potem znowu włożył ręce na jego oczy i mu sprawił, że w pełni odzyskał wzrok. Więc powrócił do zdrowia oraz przypatrywał się wszystkiemu wyraźnie. ²⁶ Odesłał go też do jego domu, mówiąc, by do tego miasteczka nie wchodził i nikomu z miasteczka nic nie opowiadał.

²⁷ Zaś Jezus poszedł do miasteczek koło Cezarei Filipa, jak również jego uczniowie. A w drodze pytał swoich uczniów, mówiąc im: Kim mówią ludzie, że ja jestem? ²⁸ Zaś oni odpowiedzieli: Janem Chrzcicielem, a drudzy Eliaszem, a inni, że jednym z proroków. ²⁹ Ale on im rzekł: Zaś wy mówicie, że kim ja jestem? A Piotr odpowiadając, mówi mu: Ty jesteś Chrystus. ³⁰ Więc zobowiązał ich, aby o nim nikomu nie mówili. ³¹ Także zaczął ich nauczać, że Syn Człowieka musi wiele wycierpieć i być odrzuconym przez starszych, arcykapłanów oraz uczonych w Piśmie, i zostać zabitym, a po trzech dniach powstać z martwych. ³² I mówił jawnie to słowo. Więc nawet Piotr wziął go na bok i zaczął go strofować. ³³ Ale on się obrócił i zobaczywszy swoich uczniów, zgromił w Piotrze, mówiąc: Odejdź ode mnie *, szatanie; bo nie pojmujesz tego, co Boga, ale co ludzi. ³⁴ Potem przywołał tłum razem ze swoimi uczniami i powiedział: Każdy kto chce wyruszyć za mną, niech się wyrzeknie siebie, usunie * swój krzyż i idzie za mną. ³⁵ Bowiem kto by chciał zbawić swoją duszę - zatraci ją; a kto by stracił swoją duszę dla mnie i Dobrej Nowiny - ten ją ocali od śmierci. ³⁶ Cóż bowiem pomoże człowiekowi, choćby cały świat pozyskał, a na swojej duszy * doznał straty? ³⁷ Bo co człowiek da w zamian za swoją duszę *? ³⁸ Albowiem kto by się wstydził mnie oraz moich słów - w tym cudzołożnym i grzesznym pokoleniu - tego i Syn Człowieka będzie się wstydził, gdy przyjdzie w chwale swojego Ojca wraz ze świętymi aniołami.

*8,11 także: **cludu**

*8,33 tłumaczenie równoległe: **Odejdź za mnie**

*8,34 także: **zglądzi; podniesie w górę, weźmie**

*8,36; *8,37 także: **swoim życiu / swoje życie**

9. Nadto im mówił: Zaprawdę, powiadam wam, że są niektórzy z tutaj stojących, którzy nie zakosztują śmierci, aż zobaczą przybyłe w mocy Królestwo Boga.

² A po sześciu dniach, Jezus zabiera Piotra, Jakóba i Jana, oraz wyprowadza ich samych, na osobności, na wysoką górę. I został przekształcony przed nimi; ³ a jego szaty stały się lśniące, białe jak śnieg; **takie**, jakich blecharz * nie jest w stanie wybielić na ziemi. ⁴ Ujrzeli także Eliasza z Mojżeszem, którzy rozmawiali z Jezusem.

⁵ A Piotr, oddzielając się, mówi Jezusowi: Mistrzu, dobrze jest nam tu być. **Zróbmy** więc trzy namioty, jeden tobie, jeden Mojżeszowi i jeden Eliaszowi. ⁶ Bo nie wiedział, co miał powiedzieć, gdyż byli przestraszeni. ⁷ Pojawił się też obłok, **który** ich ocieniał i dotarł głos z obłoku, mówiący: Ten jest Mój Syn umiłowany, jego słuchajcie. ⁸ I nagle, **kiedy** się obejrzel, już nikogo nie zobaczyli, tylko samego Jezusa z nimi samymi.

⁹ A gdy oni schodzili z góry, przykazał im, aby nikomu nie opowiadali co widzieli, aż ^{TR} Syn Człowieka nie wstanie z martwych. ¹⁰ Zatem zatrzymali tę sprawę przy sobie, dyskutując, co znaczy * powstać z martwych. ¹¹ Pytali go także, mówiąc: Dlaczego uczeni w Piśmie powiadają, że najpierw ma przyjść Eliasz? ¹² Zaś on odpowiadając, rzekł im: Rzeczywiście, **gdy** Eliasz najpierw przyjdzie - wszystko odtworzy *. A jak jest napisane o Synu Człowieka: Że wiele ucierpi oraz zostanie wyszydzony. ¹³ Ale powiadam wam, że Eliasz **już** przyszedł i uczynili mu co chcieli, jak o nim jest napisane.

¹⁴ A **kiedy** przyszedł do uczniów, zobaczył wokół nich wielki tłum, oraz uczonych w Piśmie, którzy z nimi rozprawiali. ¹⁵ Więc **gdy** go zobaczyli, zaraz został zdumiony cały tłum oraz witali go, podbiegając. ¹⁶ Także spytał uczonych w Piśmie: O czym rozprawiacie między sobą? ¹⁷ A odpowiadając, jeden z tłumu powiedział: Nauczycielu, sprowadziłem do ciebie mego syna, **który** ma niemego ducha. ¹⁸ A kiedy nim owładnie, szarpie go, pieni się, zgrzyta zębami i wycieńcza; więc mówiłem twoim uczniom, aby go wyrzucili, ale nie byli w stanie. ¹⁹ Zaś on odpowiadając, mówi: O pokolenie bez wiary, jak długo będę z waszym? Jak długo wasze będę znosił? Przynieście go do mnie. ²⁰ Zatem go przynieśli do niego. A duch ujrawszy go, zaraz nim szarpnął, zatem upadł na ziemię i toczył się oraz pieniał. ²¹ **Jezus** spytał też jego ojca: Jak długi jest czas, **od** kiedy mu się to stało? Zaś on odpowiedział: Od dzieciństwa. ²² Rzuca go często w ogień i do wody, aby go zniszczyć. Ale zlituj się nad nami **i** nam pomóż, jeśli coś możesz. ²³ A Jezus mu powiedział: Jeśli możesz uwierzyć - to wszystko jest możliwe dla wierzącego. ²⁴ A ojciec młodzieńca zaraz zakrzyknął oraz powiedział ze łzami: Wierzę, Panie; pomóż mojej niewierze. ²⁵ Zaś Jezus widząc, że tłum się zbiega, zgromił nieczystego ducha, mówiąc mu: Niemy i głuchy duchu, ja ci rozkazuję, wyjdź z niego oraz już w niego nie wchodzi. ²⁶ Więc zawołał, bardzo go szarpnął i wyszedł. A **on** stał się jak martwy, tak, iż wielu mówiło, że umarł. ²⁷ Zaś Jezus chwycił jego rękę i go podniósł; zatem wstał. ²⁸ A kiedy wszedł do domu, jego uczniowie pytali go na osobności: Dlaczego my nie mogliśmy go wyrzucić? ²⁹ Zatem im powiedział: Ten rodzaj w żaden **sposób** nie może wyjść tylko w modlitwie i poście.

³⁰ Potem wyszedł stamtąd i przechodzili przez Galileę; a nie chciał, aby ktoś **to** wiedział. ³¹ Bowiem uczył swych uczniów i im mówił, że Syn Człowieka jest wydawany w ręce ludzi, i go zabiją; a zabity, trzeciego dnia wstanie z martwych. ³² Ale oni nie rozumieli tej rzeczy oraz bali się go zapytać.

³³ I przyszedł do Kafarnaum, a będąc w domu ich pytał: Co rozważaliście między sobą w drodze? ³⁴ Ale oni milczeli, bo w drodze rozmawiali między sobą, kto **jest** większy *. ³⁵ Więc usiadł, zawołał dwunastu i im mówi: Jeśli ktoś chce być pierwszy, będzie **ze** wszystkich ostatni i wszystkich sługą. ³⁶ Wziął też dziecko, postawił je w środku nich, wziął je w ramiona i im powiedział: ³⁷ Kto by przyjął * jedno z takich dzieciątek dla mojego Imienia - mnie przyjmuje; a kto mnie przyjmuje - nie mnie przyjmuje, ale **Tego**, który mnie posłał.

³⁸ Zaś Jan mu odpowiedział, mówiąc: Nauczycielu, widzieliśmy kogoś, kto wyrzucał demony w twoim Imieniu, a nam nie towarzyszy; więc mu zabroniliśmy, ponieważ nam nie towarzyszył. ³⁹ A Jezus powiedział: Nie zabraniajcie mu; bo nie ma nikogo *, kto będzie czynił cuda w moim Imieniu oraz szybko będzie mógł zacząć mnie szkalować. ⁴⁰ Kto nie jest przeciwko nam - **ten** jest przed nami. ⁴¹ Bo kto was, **jako** że jesteście Chrystusa, w moim Imieniu napoi kubkiem wody - zaprawdę, mówię wam, nie straci swojej zapłaty. ⁴² A kto zgorszy * jednego z tych małych, którzy we mnie wierzą, lepiej mu jest, gdyby nakładali kamień młyński tuż obok jego szyi oraz wrzucili **go** w morze. ⁴³ A jeśli by cię gorszyła twoja ręka - odetnij ją; lepiej jest tobie ułomnym wejść do życia, niż mając dwie ręce, odejść do gehenny, w ogień nieugaszony. ⁴⁴ Gdzie robak ich nie ma końca, a ogień nie gaśnie. ⁴⁵ A jeśli by cię gorszyła twoja noga - odetnij ją; lepiej jest tobie chromym wejść do życia, niż mając dwie nogi zostać wrzuconym do gehenny, w ogień nieugaszony. ⁴⁶ Gdzie robak ich nie ma końca, a ogień nie gaśnie. ⁴⁷ A jeśli by cię gorszyło twoje oko - wyrzuć je; bo lepiej jest tobie jednookim wejść do Królestwa Boga, niż dwoje oczu mając, zostać wrzuconym do ognia gehenny. ⁴⁸ Gdzie robak ich nie ma końca, a ogień nie gaśnie. ⁴⁹ Bowiem każdy będzie posolony ogniem, a każda ofiara będzie posolona solą. ⁵⁰

Sól **jest** szlachetna; jeśli zaś sól stanie się niesłoną, czymże ją zaprawicie? Miejcie w sobie sól i zachowujcie pokój między sobą.

*9,3 rzemieślnik wybielający płótno

*9,10 dosłownie: **jest**

*9,12 także: **przywróci do poprzedniego stanu**

*9,34 także: **znaczniejszy**

*9,37 także: **ugościł**

*9,39 dosłownie: **nikt nie jest**

*9,42 także: **spowoduje wpadnięcie w pułapkę**

10. A gdy wstał, dotarł stamtąd do granic Judei, wzdłuż drugiej strony Jordanu. I znowu zeszyli się do niego tłumy, i jak zwykł, znowu ich nauczał. ² Zaś faryzeusze podeszli oraz go pytali: Czy wolno mężowi oddalić żonę? Kuszając go. ³ A on odpowiadając, rzekł im: Co wam przykazał Mojżesz? ⁴ Zaś oni powiedzieli: Mojżesz pozwolił napisać list rozwodu oraz oddalić. ⁵ A Jezus odpowiadając, rzekł im: Napisał wam to przykazanie z powodu twardości waszego serca. ⁶ Ale od początku stworzenia Bóg uczynił ich mężczyzną i kobietą ^{*}. ⁷ Z tego powodu opuści człowiek swego ojca i matkę, a przylgnie do swojej żony, ⁸ i będą dwoje dla ^{*} jednego ciała wewnętrznego ^{**}. Tak, że już nie są dwoje, ale jedno ciało wewnętrzne. ⁹ Co więc, Bóg złączył, człowiek niech nie rozdziela. ¹⁰ A w domu, jego uczniowie znowu go o to pytali. ¹¹ Więc im mówi: Kto by oddalił swoją żonę, a posiadał inną - cudzołoży przeciwko niej. ¹² A jeśli niewiasta by opuściła swojego męża, a poślubiła drugiego - cudzołoży.

¹³ Przyprawiano mu także dzieci, aby się ich dotknął; ale uczniowie strofowali **tych, którzy** przyprawiali. ¹⁴ Co **gdy** Jezus zobaczył, rozgniewał się i im powiedział: Pozwólcie przychodzić do mnie dzieciom oraz nie zabraniajcie im; bowiem takich jest Królestwo Boga. ¹⁵ Zaprawdę, powiadam wam: Kto by nie przyjął Królestwa Boga jak dziecko - nie wejdzie do niego. ¹⁶ I wziął je, i kładąc na nie ręce, wielbił im **Boga**. ¹⁷ A **gdy** on wyruszał w drogę, przybiegł jeden **Żyd-Israelita**, upadł przed nim na kolana i go pytał: Dobry ^{*} nauczycielu, co mam czynić, abym osiągnął ^{**} życie wieczne? ¹⁸ Zaś Jezus powiedział: Dlaczego nazywasz mnie dobrym ^{*}? Nikt nie **jest** dobry ^{*}, tylko Jeden, Bóg. ¹⁹ Znasz przykazania: Nie popełń cudzołóstwa, nie zamorduj, nie ukradnij, nie zaświadczyć fałszywie, nie oszukaj, szanuj twego ojca i matkę. ²⁰ Zaś on, odpowiadając, rzekł mu: Nauczycielu, tego wszystkiego przestrzegałem od mojej młodości. ²¹ A Jezus przypatrzył mu się, umiłował go oraz mu powiedział: Jednego ci brakuje; idź, sprzedaj co masz i daj **tym, którzy** żebrzą, a będziesz miał skarb w Niebie. I odrzuciwszy ^{*} krzyż, chodź oraz mnie naśladowaj. **Mateusz 5,3; Dokonania apostołów 2,44 - 45** ²² Zaś on, zafrasował się z powodu tego słowa i odszedł zasmucony; bowiem miał liczne mienia.

²³ A Jezus spojrzał wkoło i mówi swoim uczniom: Jak trudno **ci, którzy** mają bogactwa wejść do Królestwa Boga. ²⁴ Zaś uczniowie zdumieni się na jego słowa. Ale Jezus znowu odpowiadając, mówi im: Dzieci, jak trudno jest **tym, co** polegają na bogactwach wejść do Królestwa Boga. ²⁵ Łatwiej jest wielbłądowi przejść przez ucho igły, niż zamożnemu wejść do Królestwa Boga. ²⁶ Ale oni **jeszcze** bardziej się zdumiewali, mówiąc do siebie: A kto może być zbawiony? ²⁷ Zaś Jezus przypatrzył się im i mówi: U ludzi **to** niemożliwe - ale nie u Boga; bo u Boga wszystko jest możliwe. ²⁸ A Piotr zaczął mu mówić: Oto my opuściliśmy wszystko i zaczęliśmy cię naśladować. ²⁹ Zaś Jezus odpowiadając, rzekł: Zaprawdę, mówię wam: **Nie** ma nikogo, kto opuścił dom, albo braci, albo siostry, albo ojca, albo matkę, albo żonę, albo dzieci, albo rolę, dla mnie i **dla** Dobrej Nowiny, ³⁰ aby nie wziął stokroć więcej teraz, w tym czasie - domów, braci, sióstr, matek, dzieci i ról wśród prześladowań, a

w przychodzącej epoce życia wiecznego. ³¹ Ale wielu pierwszych będzie ostatnimi, a ostatnich pierwszymi.

³² A byli w drodze, wchodząc * do Jerozolimy, zaś Jezus ich prowadził. I dziwili się, a idący za nim się bali. Więc znowu wziął dwunastu oraz zaczął im mówić **rzeczy** mające mu się wydarzyć: ³³ Oto wchodzimy do Jerozolimy, a Syn Człowieka będzie wydany arcykapłanom oraz uczonym w Piśmie. Zasądzą go na śmierć oraz wydadzą go poganom. ³⁴ Także go wyśmiewają, ubiczują, i go oplują, i go zabijają; a trzeciego dnia wstanie z martwych.

³⁵ Podchodzą też do niego Jakób i Jan, synowie Zebedeusza, mówiąc: Nauczycielu, chcemy abyś nam uczynił o co poprosimy. ³⁶ Zaś on im powiedział: Co chcecie abym wam uczynił? ³⁷ A oni mu powiedzieli: Wyznacz nam, abyśmy usiedli w twojej chwale - jeden z twej prawej, a drugi * z twej lewej **strony**. ³⁸ Zaś Jezus im powiedział: Nie wiecie o co prosicie. **Czy** możecie wypić kielich, który ja piję oraz zostać ochrzczeni chrztem, którym ja daję się zanurzyć? ³⁹ A oni mu powiedzieli: Możemy. Zaś Jezus im powiedział: Kielich, który ja piję, wypijecie oraz chrztem, którym ja się daję zanurzyć, będziecie ochrzczeni; ⁴⁰ ale usiąść po mojej prawej, albo po mojej lewej **stronie**, nie jest moim własnym **zamysłem wam** dać, ale **wezmą to ci**, którym **to** jest przygotowane. ⁴¹ A dziesięciu, **kiedy to** usłyszało, zaczęło się oburzać na Jakóba i Jana. ⁴² Zaś Jezus przywołał ich i im mówi: Wiecie, że ci, **co** wydaje się że rządzą narodami - zapanowują nad nimi; a ich wielcy okazują nad nimi władzę. ⁴³ Ale nie tak będzie między wami; lecz kto by chciał stać się wielki pośród was - **ten** będzie waszym sługą. ⁴⁴ A kto by z was chciał być pierwszym - będzie wszystkich poddanym. ⁴⁵ Bo i Syn Człowieka nie przyszedł **aby** być obsłużonym, ale **aby** usłużyć i oddać swoje życie **na** okup * za wielu.

⁴⁶ Przychodzą też do Jerycha. A gdy on, jego uczniowie oraz znaczny tłum wychodził z Jerycha, syn Tymeusza - Bartymeusz, ślepy siedział przy drodze, żebrząc. ⁴⁷ A **kiedy** usłyszał, że **to** jest Jezus Nazareńczyk, zaczął wołać, mówiąc: Jezusie, synu Dawida, zlituj się **nade** mną. ⁴⁸ Więc gromili go liczni, aby zamilkł; ale on tym bardziej wołał: Synu Dawida, zlituj się **nade** mną! ⁴⁹ A Jezus zatrzymał się oraz kazał go zawołać. Zatem zawołano ślepego, mówiąc mu: Ufaj, wstań, woła cię. ⁵⁰ Zaś on odrzucił swój płaszcz, powstał * i przyszedł do Jezusa. **Jakób 5,2; Mateusz 16,24; Objawienie 3,5 + 3,18** ⁵¹ A Jezus odpowiadając, rzekł mu: Co chcesz, abym ci uczynił? Zaś ślepy mu powiedział: Mistrzu, abym odzyskał wzrok. ⁵² Więc Jezus mu powiedział: Idź, twoja wiara cię uzdrowiła. I zaraz odzyskał wzrok oraz szedł drogą za Jezusem.

***10,6** dosłownie - **męskim i żeńskim** (rodzajem, płcią)

***10,8** także: **ku** jednemu ciału wewnętrznemu

****10,8** także: **dla/ku jednej cielesnej naturze**

***10,17 + 18** także: **odpowiedni, szlachetny, prawy, sprawiedliwy, hojny, łaskawy, doskonały**

****10,17** także: **odziedziczył**

***10,21** także: **zgładziwszy, usunąwszy; wzięwszy**

***10,32** do Jerozolimy wchodziło się pod górę

***10,37** dosłownie: **jeden**

***10,45** także: **zadośćuczynienie, odszkodowanie, rekompensatę**

***10,50** także: **powstał z martwych, zmartwychwstał**

11. A gdy się zbliżali ^{TR} do Jerozolimy, do Betfage oraz Betanii koło góry Oliwek, posłał dwóch swoich uczniów, ² i im mówi: Idźcie do miasteczka naprzeciwko was, a **gdy** wejdziecie do niego, zaraz znajdziecie uwiązane ośle, na którym nikt z ludzi jeszcze nie usiadł; odwiążcie je i przyprowadźcie. ³ A gdyby ktoś wam powiedział: Dlaczego to czynicie? Powiedzcie, że jego Pan ma potrzebę, ale zaraz go tu odsyła.

⁴ **Więc** odeszli, zaś na ulicy, z zewnątrz drzwi, znaleźli uwiązane ośłę, i je odwiązują.
⁵ A jacyś, **co** tam stali, mówili: Co czynicie odwiązując ośłę? ⁶ Zaś oni im powiedzieli jak polecił Jezus. Zatem pozwolili im odejść. ⁷ I przyprowadzili ośłę do Jezusa oraz nałożyli mu swoje płaszcze; i usiadł na nie. ⁸ A wielu zasała swoje płaszcze na drodze, zaś inni odcinali gałązki z drzew oraz stali na drodze. ⁹ A **ci, którzy** go poprzedzali i **mu** towarzyszyli wołali, mówiąc: *Hosanna* *; *błogostawiony* ** *Ten, co przychodzi w Imieniu Pana!* Psalm 118,26 ¹⁰ Błogostawione nadchodzące królestwo naszego ojca Dawida! Hosanna, na wysokościach! ¹¹ **Więc** Jezus przybył do Jerozolimy i do Świątyni, obejrzał wszystko i wyszedł do Betanii z dwunastoma, gdy była już późna godzina.

¹² A nazajutrz, gdy wyszli z Betanii, łaknął. ¹³ I ujrzał z daleka figę mającą liście, **zatem** wyruszył **sprawdzić**, czy właśnie na niej czegoś **nie** znajdzie. A **kiedy** do niej dotarł, **nie** znalazł nic, tylko liście; bo nie była to pora fig. ¹⁴ **Więc** oddzielając **ją**, Jezus jej powiedział: **Oby** już nikt nie zjadł z ciebie owocu do końca epoki. A jego uczniowie słuchali. ¹⁵ Przychodzą też do Jerozolimy; a Jezus wszedł do Świątyni i zaczął wyganiać sprzedających oraz kupujących w Świątyni, przewracał stoły **tych, co** handlowali pieniędzmi i stołki sprzedających gołębie. ¹⁶ Także nie dopuszczał, aby ktoś przeniósł rzecz przez Świątynię. ¹⁷ I nauczał, mówiąc im: **Czyż** nie jest napisane, że *dom mój będzie nazwany domem modlitwy wszystkich narodów?* Zaś wy czynicie go jaskinią zbójców. Izajasz 56,7; Jeremiasz 7,11 ¹⁸ A usłyszeli to uczeni w Piśmie oraz przedniejsi kapłani, więc szukali **sposobu** jakby go zgładzić; bo bali się go dlatego, że cały lud zdumiewał się nad jego nauką.

¹⁹ A **kiedy** się stała późna pora, wyszedł na zewnątrz miasta.

²⁰ Zaś przechodząc rano, zobaczyli uschniętą od korzeni figę. ²¹ **Więc** Piotr przypomniał **sobie** i mu mówi: Nauczycielu - mistrzu, oto uschła figa, którą przekląłeś. ²² A Jezus odpowiadając, mówi im: Miejcie wiarę Boga. Rzymian 12,3; Efezjan 2,8; 6,23 ²³ Bo zaprawdę, mówię wam, że ktokolwiek by powiedział tej górze: Podnieś się i rzuć się w morze, a nie zawahał się w swoim sercu, lecz by wierzył, że staje się **to**, co mówi - zdarzy mu się, jeśli by to powiedział. ²⁴ Dlatego mówię wam: **We** wszystko o cokolwiek, modląc się, prosicie - wierzcie, że otrzymaliście; a wam się zdarzy. ²⁵ Także **kiedy** stoicie, modląc się - odpuszczajcie, jeśli coś macie przeciw komuś; aby i wasz Ojciec w niebiosach odpuścił wam wasze fałszywe kroki *. ²⁶ Bo jeśli wy nie odpuścicie, także wasz Ojciec w niebiosach nie odpuści waszych fałszywych kroków.

²⁷ I znowu przychodzą do Jerozolimy. A gdy on chodził po Świątyni, podeszli do niego przedniejsi kapłani, uczeni w Piśmie i starsi; ²⁸ oraz mu mówili: W jakim autorytecie to robisz? Kto ci dał ten autorytet, abyś to robił? ²⁹ Zaś Jezus odpowiadając, rzekł im: Ja także was zapytam o jedną sprawę i mi odpowiedzcie, a **wtedy** wam powiem w jakim autorytecie to robię. ³⁰ Chrystus Jana był z Nieba, czy z ludzi? Odpowiedzcie mi. ³¹ **Więc** rozważali to między sobą, mówiąc: Jeśli powiemy z Nieba, powie: Zatem, czemu mu nie uwierzyliście? ³² Ale jeśli powiemy - z ludzi; bali się tłumu, bo wszyscy uważali, że Jan rzeczywiście był prorokiem. ³³ **Więc** odpowiadając, rzekli Jezusowi: Nie wiemy. A Jezus odpowiadając, mówi im: Także nie ja wam mówię w jakim autorytecie to robię.

*11,9 z hebr.: **wybaw, błagam; wybaw nas**

11,9 co znaczy: **wielbiący Boga; ten, w którym Bóg jest **uwielbiony**

*11,25 także: **błądy, porażki, przewinienia, występki**

12. Zaczął im także mówić w podobieństwach: **Pewien** człowiek zasadził winnicę, otoczył **ją** płotem, wykopał dół pod tłocznię oraz zbudował wieżę, i oddał ją hodowcom winorośli oraz odjechał. ² A **o** stosownym czasie, wysłał sługę do

hodowców winorośli, by odebrać plony od hodowców owej winnicy. ³ Ale oni go złapali, pobili i odesłali z niczym *. ⁴ Zatem znowu wysłał do nich drugiego sługę, którego kiedy kamienowali - zranili w głowę oraz odesłali znieważonego. ⁵ Więc znowu wysłał innego, ale tego zabili. I wielu innych bili lub zabijali. ⁶ A mając jeszcze jednego, swojego kochanego syna; wysłał go do nich ostatniego, mówiąc: Odczują skruchę wobec mojego syna. ⁷ Zaś owi hodowcy winorośli powiedzieli między sobą: Ten jest dziedzicem; chodźcie, zabijmy go, a nasze będzie dziedzictwo. ⁸ Więc go porwali, zabili oraz wyrzucili na zewnątrz winnicy. ⁹ Co zatem, uczyni pan owej winnicy? Przyjdzie i wytraci owych hodowców winorośli, a winnicę da innym. ¹⁰ Czyż nie czytaliście tego Pisma: *Kamień, który odrzucili budujący, ten stał się kamieniem węgielnym.* ¹¹ *Od Pana to się stało, i godne jest podziwu w naszych oczach?* [Psalm 118,22; Izajasz 8,4; 28,16](#) ¹² Zatem starali się go pojmać, ale bali się tłumu; bo poznali, że do nich powiedział to podobieństwo. Więc go opuścili i odeszli.

¹³ Posłali też do niego niektórych faryzeuszów i herodianów *, aby go usidlili w mowie. ¹⁴ Zatem gdy przyszli, mówią mu: Nauczycielu; wiemy, że jesteś prawdziwy oraz nie zważasz na nikogo; bo nie patrzysz na maskę ludzi, ale w prawdzie nauczasz drogi Boga; dozwolone jest dać podatek cesarzowi, czy nie? Mamy dać, czy nie dawać? ¹⁵ Zaś on poznał ich obłudę i im powiedział: Czemu mnie kusicie? Przynieście mi denara, abym go zobaczył. ¹⁶ A oni przynieśli. I im mówi: Czyj to wizerunek oraz napis? Zaś oni mu powiedzieli: Cesarza. ¹⁷ Zatem Jezus odpowiadając, rzekł im: Oddawajcie to, co cesarza - cesarzowi; a to, co Boga - Bogu. Więc się nim dziwili.

¹⁸ Przychodzą też do niego saduceusze, którzy mówią, że nie ma wskrzeszenia *. I zapytali go, mówiąc: ¹⁹ Nauczycielu, Mojżesz nam napisał, że gdyby czyjś brat umarł i zostawił żonę, a dzieci by nie zostawił, to wtedy, aby jego brat pojął jego żonę oraz wzbudził potomstwo swojemu bratu. ²⁰ Było siedmiu braci; pierwszy pojął żonę i umierając nie zostawił potomstwa. ²¹ Więc pojął ją drugi, i umarł, także nie zostawiając potomstwa. Podobnie i trzeci. ²² Zatem pojęło ją siedmiu braci, i nie zostawili potomstwa. Na końcu wszystkich umarła też ta niewiasta. ²³ Zatem we wskrzeszeniu, gdy powstaną, kogo z nich będzie żoną? Bo siedmiu ją miało za żonę. ²⁴ A Jezus odpowiadając, rzekł im: Czyż nie przez to bładzicie, że nie znacie Pism ani mocy Boga? ²⁵ Bowiem kiedy powstaną z martwych, ani nie poślubiają, ani nie są poślubiane, ale są jak aniołowie w niebiosach. ²⁶ Zaś o umarłych, że zostają wskrzeszani, czy nie czytaliście w Księdze Mojżesza, jak mu Bóg powiedział przy krzaku jeżyny, mówiąc: Ja jestem Bóg Abrahama, Bóg Izaaka i Bóg Jakóba? [II Mojżesza 3,6](#) ²⁷ Bóg nie jest Bogiem umarłych, ale żyjących; zatem wy bardzo bładzicie.

²⁸ A jeden z uczonych w Piśmie, gdy podszedł oraz wysłuchał ich dyskusji, widząc, że dobrze im odpowiedział, spytał go: Które przykazanie jest pierwsze ze wszystkich? ²⁹ Zaś Jezus mu powiedział: Pierwsze ze wszystkich przykazanie: Słuchaj, Izraelu! Pan, Bóg nasz, Pan jest jeden. ³⁰ Więc umiłuj Pana, twój Boga, z całego twego serca, z całej twojej duszy, z całej twojej myśli i z całej twojej siły. To jest pierwsze przykazanie. ³¹ A drugie, podobne, to: Umiłuj twego bliźniego, jak siebie samego. Nie jest od tych większe inne przykazanie. ³² Zatem ów uczony w Piśmie mu powiedział: Dobrze, nauczycielu, w prawdzie powiedziałaś, że jeden jest Bóg i nie ma innego, oprócz Niego. ³³ Więc miłować Go z całego serca, z całej myśli, z całej duszy i z całej siły; i miłować bliźniego jak siebie samego - więcej jest od wszystkich całopaleń i ofiar. ³⁴ A Jezus widząc go, że mądrze odpowiedział, rzekł mu: Nie daleko jesteś od Królestwa Boga. I nikt już nie odważył się go pytać.

³⁵ Zaś Jezus kiedy nauczał w Świątyni, odpowiadając, mówił: Jakże mówią uczeni w Piśmie, że Chrystus jest synem Dawida? ³⁶ Gdyż sam Dawid przez Ducha Świętego powiedział: *Rzekł Pan Panu memu: Siądź po Mojej prawicy, aż uczynię twych nieprzyjaciół podnóżkiem twoich nóg.* Psalm 110,1 ³⁷ Zatem sam Dawid nazywa go Panem, więc skąd jest jego synem? A liczny tłum słuchał go z przyjemnością. ³⁸ Mówił im także w swojej nauce: Strzeżcie się przed uczonymi w Piśmie, **co** pragną chadzać w szatach, i pozdrowień na rynkach, ³⁹ i pierwszych miejsc w bóżnicach, i pierwszych miejsc na wieczerzach; ⁴⁰ **co** objadają domy wdów i to pod pozorem długich modlitw; ci otrzymają szczególny wyrok.

⁴¹ A **gdy** Jezus usiadł naprzeciwko skarbcza, oglądał jak tłum rzuca pieniądze do skarbcza; a liczni bogaci wiele rzucali. ⁴² Także przyszła jedna uboga wdowa oraz wrzuciła dwa grosze, to jest ćwierć asa. ⁴³ Więc zwołał swoich uczniów i im powiedział: Zaprawdę, mówię wam, że ta uboga wdowa więcej wrzuciła, **niż** wszyscy, **co** rzucali do skarbcza. ⁴⁴ Bo wszyscy rzucili z **tego**, **co** im zbywa; zaś ta, ze swej biedy, wrzuciła wszystko co miała, całe swoje środki do życia.

*12,3 dokładnie: **pustego**

*12,13 członków stronnictwa zwolenników króla Heroda

*12,18 także: **wzniesienia, powstania, zbudzenia, zmartwychwstania**

13. A kiedy on wychodził ze Świątyni, mówi mu jeden **z** jego uczniów: Nauczycielu, spójrz jakie kamienie oraz jakie budowle! ² A Jezus odpowiadając, rzekł mu: Widzisz te wielkie budowle? Nie będzie zostawiony kamień na kamieniu, który by nie został rozwalony.

³ A gdy on siedział na górze oliwek, naprzeciwko Świątyni, pytali go na osobności Piotr, Jakób, Jan i Andrzej: ⁴ Powiedz nam, kiedy to się stanie i **co będzie** znakiem, gdyby to wszystko miało się spełnić? ⁵ Zaś Jezus odpowiadając, zaczął im mówić: Uważajcie, aby ktoś was nie wprowadził w błąd. ⁶ Bo wielu przyjdzie w moim Imieniu, mówiąc: Jam jest; i wielu wprowadzą w błąd. ⁷ A kiedy usłyszycie wojny oraz wieści o wojnach - nie trwóście się; bo **to** się musi stać, ale **to** jeszcze nie koniec. ⁸ Bo zostanie pobudzony naród przeciwko narodowi oraz królestwo przeciw królestwu, i w miejscach * będą trzęsienia ziemi, będą także głody oraz rozruchy.

⁹ To początek udręki. A wy spoglądajcie * **na** siebie; bo będą was wydawać do rad i do zgromadzeń, będziecie bici oraz dla mnie stawiani przed namiestnikami i królami, im na świadectwo. ¹⁰ Ale najpierw musi być głoszona Dobra Nowina u wszystkich narodów. ¹¹ Zaś kiedy **ci**, **co** wydadzą będą was prowadzić, nie troszczcie się naprzód, ani nie rozmyślajcie co powiecie; ale mówcie to, co wam zostanie dane w ową godzinę; bo nie wy jesteście **tymi, którzy** mówią, ale Duch Święty. ¹² Również wyda na śmierć brat - brata, a ojciec - dziecko; i powstaną dzieci przeciwko rodzicom, i będą ich uśmiercać. ¹³ Będziecie nienawidzeni przez wszystkich z powodu mego Imienia; ale kto wytrwa do końca - ten będzie zbawiony.

¹⁴ Zaś gdy ujrzyście obrzydliwość opuszczenia, zapowiedzianą przez proroka Daniela **oraz** postanowioną w świętym miejscu, gdzie nie powinna być (kto czyta, niech uważa), wtedy ci, **którzy będą** w Judei, niech uciekają w góry. ¹⁵ A kto na dachu, niech nie schodzi do domu i nie wchodzi, **aby** coś zabrać ze swego domu. ¹⁶ A kto będzie na roli, niech nie zawraca do tyłu, aby zabrać swój płaszcz. ¹⁷ Ale biada brzemiennym * i ssącym ** w owe dni. ¹⁸ Dlatego módlcie się, aby wasze schronienie nie było podczas zawieruchy. ¹⁹ Bo owe dni będą takim uciskiem, jaki się nie wydarzył od początku stworzenia, które dokonał Bóg - aż dotąd, oraz **jakiego** nie będzie. ²⁰ A gdyby Pan nie skrócił owych dni, nie byłaby zachowana przy życiu żadna cielesna natura; ale skrócił owe dni, z powodu wybranych, których sobie wybrał. ²¹ I

jeśli ktoś wam wówczas powie: Oto tu **jest** Chrystus, albo - oto tam, nie wiercie. ²² Bowiern powstaną fałszywi pomazańcy oraz fałszywi prorocy, i będą dawać dowody *, i niezwykle zjawiska, ku wprowadzeniu w błąd - skoro niezbite - i wybranych. ²³ Zaś wy się strzeżcie; oto wam wszystko zapowiedziałem.

²⁴ Lecz w owych dniach, po tym ucisku, zostanie zaćmione słońce i księżyc nie da swojego blasku. ²⁵ Będą też wyrzucane gwiazdy nieba, a moce w niebiosach poruszone. ²⁶ Wtedy ujrzą Syna Człowieka przychodzącego na obłokach z mocą i wielką chwałą. ²⁷ Także wtedy wyśle swoich aniołów oraz zbierze Jego wybranych z czterech stron świata; od skraju ziemi, aż do skraju niebios. ²⁸ Zaś od figowego drzewa nauczcie się tego podobieństwa: Gdy jego gałąź stanie się już miękka oraz wypuszcza liście, poznajecie, że blisko jest lato. ²⁹ Także i wy, gdy ujrzycie, że to się dokonuje, wiedzcie, że jest blisko, **tuż** u drzwi. ³⁰ Zaprawdę, powiadam wam, nie przeminie to pokolenie *, póki **ta** rzecz się nie stanie. ³¹ Niebo i ziemia przeminą, ale moje słowa nie przeminą. ³² Lecz o owym dniu i godzinie nie wie nikt, ani aniołowie w niebiosach, nawet nie Syn, tylko Ojciec. ³³ Uważajcie, czuwajcie i módlcie się; bo nie wiecie kiedy jest pora. ³⁴ Podobnie jak człowiek przebywający za granicą, **który** opuścił dom, podzielił władzę swoim sługom oraz każdemu jego pracę, a odźwiernemu nakazał by był czujny. ³⁵ Czuwajcie więc, bo nie wiecie, kiedy przychodzi pan domu; czy wieczorem, czy **w** środku nocy, czy **z** pianiem koguta, czy rano; ³⁶ **aby gdy** przyjdzie niespodzianie, nie znalazł was śpiącymi. ³⁷ A co wam mówię, mówię wszystkim: Czuwajcie.

*^{13,8} ewentualnie: z powodu miejsc

*^{13,9} także: **troszczcie się o siebie, strzeżcie siebie**

*^{13,17} także: **obciążonym**

^{13,17} także: **karmionym mlekiem

*^{13,22} także: **znaki, wskazówki, sygnały**

*^{13,30} także: **ten ród**

14. Zaś za dwa dni była Pascha oraz Przaśniki, więc nawet przedniejsi kapłani i uczeniu w Piśmie szukali, jakby go pojmać podstępem oraz zabić. ² Ale mówili: Nie w święto, by nie było szemrania ludu.

³ A gdy on był w Betanii, leżąc u stołu w domu trędowatego Szymona, przyszła niewiasta mająca alabastrowy słoik bardzo kosztownej, płynnej maści nardu, i stłukła alabaster oraz wylała ją na jego głowę. ⁴ Ale byli **tacy, którzy** się oburzali między sobą i mówili: Na co się stała ta strata maści? ⁵ Bo mogło to zostać sprzedane powyżej trzystu denarów oraz dane ubogim; więc usilnie ją napominali. ⁶ Zaś Jezus powiedział: Zostawcie ją; dlaczego przynosicie jej przykrość? Zrobiła szlachetny uczynek względem mnie. ⁷ Bo ubogich zawsze zatrzymujecie ze swą pomocą i kiedy chcecie, możecie im dobrze czynić, ale mnie nie zawsze zatrzymujecie. ⁸ Co ona uważała - **to** zrobiła; ubiegła namaszczenie mojego ciała ku pogrzebowi. ⁹ Zaprawdę, powiadam wam: Gdziekolwiek, na całym świecie, będzie głoszona ta Dobra Nowina, będzie też opowiadane co i ona zrobiła, na jej pamiątkę.

¹⁰ Wtedy Judas Iszkarjot, jeden z dwunastu, poszedł do przedniejszych kapłanów, aby go im wydać. ¹¹ Zaś oni, **kiedy to** usłyszeli, ucieszyli się oraz obiecali dać mu srebro. A **on** szukał, jakby go wydać sposobną porą.

¹² **Zaś** przedniego **dnia** Przaśników, kiedy ofiarowywali Paschę *, mówią mu jego uczniowie: Gdzie chcesz byśmy odeszli oraz przygotowali, abyś zjadł wieczerzę paschalną? ¹³ Więc wysłał dwóch swoich uczniów i im mówi: Idźcie do miasta, a napotka was człowiek niosący dzban wody; idźcie za nim. ¹⁴ I gdzie wejdzie, powiedzcie gospodarzowi: Nauczyciel mówi: Gdzie jest kwatera, bym z moimi

uczniami zjadł wieczerzę paschalną? ¹⁵ A on wam pokaże wielkie, usłane i gotowe piętro *; tam nam przygotujcie. ¹⁶ Zatem jego uczniowie odeszli, przyszli do miasta oraz znaleźli jak im powiedziały; przygotowali też wieczerzę paschalną *.

¹⁷ A kiedy nastał wieczór, przychodzi z dwunastoma. ¹⁸ A gdy leżeli u stołu i jedli, Jezus powiedział: Zaprawdę, mówię wam, że jeden z was, **który** ze mną je, mnie wyda. ¹⁹ Zaś oni zaczęli się smucić oraz mówić do niego, jeden za drugim: Ale nie ja? ²⁰ A on, odpowiadając, rzekł im: Jeden z dwunastu, ten, **co** zanurza ze mną do miski. ²¹ Oto Syn Człowieka podąży jak o nim napisano, ale biada owemu człowiekowi, przez którego Syn Człowieka jest wydawany; dobrze by mu było, gdyby nie został zrodzony ten człowiek.

²² A kiedy oni jedli, Jezus wziął chleb i uwielbivszy **Boga**, łamał, dał im oraz powiedział: Bierzcie, jedzcie, to oznacza moje ciało. ²³ Potem wziął kielich i podziękowawszy, dał im, więc wszyscy z niego wypili. ²⁴ I im powiedział: To oznacza moją krew Nowego Przymierza *, **która** wylewa się za wielu. ²⁵ Zaprawdę, powiadam wam, że już nie będę pił z plonu winorośli, aż do owego dnia, gdy go będę pił nowy w Królestwie Boga.

²⁶ I zaśpiewali hymn oraz wyszli na górę Oliwek.

²⁷ A Jezus im mówi: Wszyscy przy mnie zostanieie zgorzeni tej nocy; bo napisano: *Uderzę pasterza i rozproszą się owce. Zachariasz 13,7* ²⁸ Lecz po wzbudzeniu mnie, poprzedzę was do Galilei. ²⁹ Zaś Piotr mu powiedział: Jeśli nawet wszyscy zostaną zgorzeni, ale nie ja. ³⁰ A Jezus mu mówi: Zaprawdę powiadam ci, że dzisiaj, w czasie tej nocy, wpierw nim kogut dwakroć zapieje, trzykroć się mnie wyprzesz. ³¹ Zaś on tym bardziej mówił: Choćbym miał z tobą umrzeć, bylebym się ciebie nie zaparł. Podobnie jak i wszyscy mówili.

³² I przychodzą na miejsce, które zwano Getsemane; więc mówi swoim uczniom: Usiądźcie tu, aż się pomodlę. ³³ **Potem** wziął z sobą Piotra, Jakóba oraz Jana i zaczął się lękać, i troskać. ³⁴ Także im mówi: Bardzo smutna jest moja dusza aż do śmierci; zostańcie tu i czuwajcie. ³⁵ I odszedł trochę, padł na ziemię oraz się modlił aby, jeśli jest możliwe, przeszła z dala od niego ta godzina. ³⁶ Mówił też: Abba * Ojczy, dla Ciebie wszystko jest możliwe; oddał ode mnie ten kielich; wszakże nie jak ja chcę, ale jak Ty. ³⁷ I przychodzi oraz znajduje ich śpiących; zatem mówi Piotrowi: Szymonie, śpisz? Nie miałeś siły czuwać jedną godzinę? ³⁸ Czuwajcie i módlcie się, abyście nie weszli w doświadczenie; wprowadźcie Duch **jest** skory, ale ciało wewnętrzne chore. ³⁹ I znowu odszedł, pomodlił się, mówiąc to samo słowo. ⁴⁰ A **kiedy** przyszedł, znowu zastał ich śpiących, bo ich oczy były obciążone; nie wiedzieli też, co mu **należy** odpowiedzieć. ⁴¹ Więc przychodzi trzeci raz i im mówi: Odtąd śpijcie oraz odpoczywajcie. Wystarczy. Przyszła ta godzina; oto Syn Człowieka jest wydawany w ręce grzeszników. ⁴² Wstańcie, pójdźmy. Oto zbliżył się **ten, który** mnie wydaje.

⁴³ Więc zaraz, kiedy on jeszcze mówił, przychodzi Judas, jeden z dwunastu, a z nim - od przedniejszych kapłanów, uczonych w Piśmie oraz starszych - liczny tłum z mieczami * i kijami. ⁴⁴ Zaś **ten, co** go wydawał dał im znak, mówiąc: Któregokolwiek pocałuję, ten **nim** jest; uchwycie go i niezawodnie prowadźcie. ⁴⁵ Zatem **gdy** przyszedł, zaraz podszedł do niego, mówiąc: Nauczycielu - mistrzu, i go pocałował.

⁴⁶ Zaś oni narzucili na niego ręce oraz go uchwycili. ⁴⁷ A jakiś, **co go** bronił, dobył sztyletu, uderzył sługę arcykapłana i uciął mu ucho. ⁴⁸ Zaś Jezus odpowiadając, rzekł im: Wyszliście jak na zbójcę - z mieczami i kijami, **aby** mnie pojmać? ⁴⁹ Każdego dnia, ucząc, bywałem przy was w Świątyni, a mnie nie chwyciliście; lecz **trzeba**, aby zostały wypełnione Pisma. ⁵⁰ Więc wszyscy go opuścili i uciekli.

⁵¹ A towarzyszył mu jakiś jeden młodzieniec, odziany prześcieradłem na nagie ciało, więc słudzy go chwytają. ⁵² Zaś on, porzucił prześcieradło i uciekł od nich nagi.

⁵³ Potem zaprowadzili Jezusa do arcykapłana, i schodzą się wszyscy przedniejsi kapłani, starsi oraz uczeni w Piśmie. ⁵⁴ A Piotr mu towarzyszył z daleka - aż do wewnątrz, na dziedziniec arcykapłana; i siedział ze sługami oraz grzał się przy świetle ognia. ⁵⁵ Zaś przedniejsi kapłani oraz cała rada szukali świadectwa przeciwko Jezusowi, aby go skazać na śmierć; lecz nie znaleźli. ⁵⁶ Bowiem wielu fałszywie świadczyło przeciw niemu, lecz świadectwa nie były zgodne. ⁵⁷ Także jacyś, gdy wstali, fałszywie świadczyli przeciw niemu, mówiąc: ⁵⁸ My usłyszeliśmy go jak mówił: Ja obalę tę Świątynię, która jest uczyniona ręką i przez trzy dni zbuduję inną, nie uczynioną ręką. ⁵⁹ Lecz i tak nie było zgodne ich świadectwo. ⁶⁰ Więc arcykapłan stanął na środku i zapytał Jezusa, mówiąc: Nic nie odpowiadasz? Co tamci przeciwko tobie świadczą? ⁶¹ Zaś on milczał i nic nie odpowiedział. A arcykapłan znowu go pytał i mu powiedział: Ty jesteś Chrystus, Syn Wielbionego? ⁶² Zaś Jezus powiedział: Jam jest; ujrzycie też Syna Człowieka siedzącego na prawicy mocy oraz przychodzącego na obłokach nieba. Psalm 110,1; Daniela 7,13 ⁶³ A arcykapłan rozdarł swoje szaty i mówi: Czyż jeszcze potrzebujemy świadków? ⁶⁴ Usłyszeliście bluźnierstwo. Co wam się wydaje? Zaś oni wszyscy osądzili go winnym śmierci. ⁶⁵ Więc niektórzy zaczęli na niego pluć oraz zasłaniać jego twarz, policzkować go oraz mu mówić: Prorokuj; a słudzy zadawali mu uderzenia.

⁶⁶ A kiedy Piotr był na dole, na dziedzińcu, przychodzi jedna dziewczyna arcykapłana, ⁶⁷ dostrzega grzejącego się Piotra, i gdy na niego spojrzała, mówi: Ty też byłeś z Jezusem Nazareńskim. ⁶⁸ Zaś on zaprzeczył, mówiąc: Ani go nie znam, ani nie wiem co ty mówisz. I wyszedł na zewnątrz, do przedsionka. A kogut zapał. ⁶⁹ Więc dziewczyna, kiedy go znowu ujrzała, zaczęła mówić tym, którzy stali obok: Ten jest z nich. ⁷⁰ Zaś on znów zaprzeczył. I znowu, po małej chwilce, ci, którzy stali obok, mówili Piotrowi: Prawdziwie jesteś z nich, bo też jesteś Galilejczykiem i twoja mowa jest podobna. ⁷¹ A on zaczął się zaklinać i przysięgać: Nie znam tego człowieka o którym mówicie. ⁷² Zaraz też zapał kogut po raz drugi. Więc Piotr przypomniał sobie sprawę, którą mu Jezus powiedział: Zanim kogut dwukrotnie zapieje, trzykrotnie się mnie zaprzesz. I pojął oraz płakał.

*14,12 chodzi o zabicie baranka paschalnego.

*14,15 chodzi o salę na piętrze.

*14,16 przez Żydów zwaną - sederem.

*14,24 także: Testamentu

*14,36 z języka aramejskiego: Ojcze, Tato

*14,43 dokładnie: krótkimi mieczami, bądź sztyletami

15. A przez rano przedniejsi kapłani uczynili naradę ze starszymi, z uczonymi w Piśmie i całą radą, po czym związali Jezusa, odprowadzili go oraz wydali Piłatowi. ² Więc Piłat go zapytał: Ty jesteś królem Żydów? Zaś on, odpowiadając mu, mówi: Ty się wypowiedziałeś *. ³ A przedniejsi kapłani wiele go oskarżali; ale on nic nie powiedział. ⁴ Zaś Piłat znowu go pytał, mówiąc: Nic nie odpowiadasz? Patrz, jak wiele świadczą przeciwko tobie. ⁵ A Jezus nic nie odpowiedział, tak, że Piłat się dziwił.

⁶ Lecz na święto wypuszczał im jednego więźnia; tego, o którego prosili. ⁷ A był jeden, zwany Barabaszem, związany ze współwinnymi rozruchów, którzy w zamieszkach popełnili morderstwo. ⁸ Więc lud wystąpił, zawołał i zaczął prosić, aby im czynił jak zawsze. ⁹ Zaś Piłat im odpowiedział, mówiąc: Chcecie, wypuszczę wam króla Żydów? ¹⁰ Gdyż wiedział, że przedniejsi kapłani wydali go z zawiści. ¹¹ Zaś

przedniejsi kapłani podburzyli tłum, aby im raczej wypuścić Barabasz. ¹² A Piłat, znowu odpowiadając, mówi im: Zatem co chcecie abym uczynił **temu**, którego nazywacie królem Żydów? ¹³ Ale oni znowu zawołali: Ukrzyżuj go! ¹⁴ Zaś Piłat im powiedział: Co bowiem, złego uczynił? Ale oni mocniej zawołali: Ukrzyżuj go! ¹⁵ Więc Piłat, chcąc uczynić satysfakcję tłumowi, wypuścił im Barabasz, a Jezusa ubiczował i wydał, aby został ukrzyżowany. ¹⁶ A żołnierze zaprowadzili go do wewnątrz dziedzińca, to jest **do** pretorium, i zwołują całą kohortę *. ¹⁷ Stroją go także szkarłatem oraz **po** upleceniu, wkładają mu wieniec cierniowy. ¹⁸ Zaczęli go też pozdrawiać: Bądź pozdrowiony królu Żydów! ¹⁹ I trzcina bili jego głowę, opluwali go, i kłaniali mu się zginając kolana. ²⁰ A kiedy go wyśmiali, rozebrali go ze szkarłatu oraz ubrali go w jego szaty. I go odprowadzają, aby go ukrzyżować.

²¹ Zmuszają także pewnego przechodnia, idącego z pola Szymona Cyrenejczyka, ojca Aleksandra i Rufusa, aby poniosł jego krzyż. ²² A prowadzą go do miejsca **nazywanego** Golgota, co jest tłumaczone - Miejsce Czaszki. ²³ Dawali mu też pić wino zaprawione mirrą, ale on nie przyjął. ²⁴ I go ukrzyżowali, rozdzielając jego szaty oraz rzucając o nie los, co kto **miałby** wziąć. ²⁵ A była trzecia godzina, **kiedy** go ukrzyżowali. ²⁶ Był też wyryty nad nim tytuł jego winy: Król Żydów. ²⁷ Nadto ukrzyżowali z nim dwóch rozbójników; jednego z prawej, a drugiego z lewej jego **strony**. ²⁸ Więc wypełniło się Pismo, mówiące: Z ^{TR} *niegodziwcami jest policzony. Izajasz 53,12* ²⁹ A **ci, co** obok przechodzili mu bluźnili, kiwając swoimi głowami oraz mówiąc: Ej! **Ty, co** obalasz Świątynię i budujesz **ją** w trzech dniach! ³⁰ Uratuj sam siebie i zstąp z krzyża! ³¹ Podobnie przedniejsi kapłani z uczonymi w Piśmie, wyśmiewając się między sobą, mówili: Innych uratował, **a** samego siebie uratować nie może. ³² Niech teraz Chrystus, król Izraela zstąpi z krzyża, abyśmy zobaczyli i uwierzyli. Także mu urągali **ci, co zostali** razem z nim ukrzyżowani.

³³ Zaś gdy była szósta godzina, w całym kraju stała się ciemność, aż do godziny dziewiątej. ³⁴ A **o** dziewiątej godzinie Jezus zawołał wielkim głosem, mówiąc: *Eli, Eli, lama sabachthani?* To jest, tłumacząc: *Boże mój, Boże mój, czemu mnie opuściłeś?* **Psalm 22,2; 2 Koryntian 5,21** ³⁵ A niektórzy z obok stojących, **kiedy** to usłyszeli, mówili: Oto woła Eliasza. ³⁶ I ktoś podbiegł, napełnił gąbkę octem winnym, włożył **ją** na trzcinę, i dawał mu pić, mówiąc: Pozwólcie, patrzmy czy Eliasz nadchodzi, **aby** go ściągnąć. ³⁷ Zaś Jezus zawołał wielkim **głosem** i oddał ducha. ³⁸ Rozerwała się także na dwoje zasłona Świątyni, od góry - aż do dołu. ³⁹ Zaś setnik, stojący naprzeciwko niego, **słyszając**, że to wykrzyknął i oddał ducha, powiedział: Prawdziwie ten człowiek był Synem Boga. ⁴⁰ Ale były też patrzące z dala niewiasty, wśród których była Maria Magdalena, Maria - matka małego Jakóba i Jozesa oraz Salome, ⁴¹ które kiedy był w Galilei, towarzyszyły mu i mu służyły. Nadto wiele innych, **co** razem z nim weszły do Jerozolimy. ⁴² A gdy już nastał wieczór - ponieważ było Przygotowanie *, będące przed odpoczynkiem - ⁴³ przyszedł Józef z Arymathei, wybitny radca, który sam wyczekiwał Królestwa, śmiało wszedł do Piłata i poprosił o ciało Jezusa. ⁴⁴ Zaś Piłat się zdziwił, że już umarł, **po czym** zawołał setnika i go spytał, czy dawno zginął? ⁴⁵ A **kiedy** się dowiedział od setnika, podarował ciało Józefowi. ⁴⁶ Zaś **on** kupił sukno, zdjął go, owinął suknem oraz położył go w grobowcu, który był wyciosany ze skały. Zatoczył też kamień na drzwi grobowca. ⁴⁷ A Maria Magdalena oraz Maria Jozesa patrzyły, gdzie został położony.

***15,2** także: **mówisz, nazywasz**

***15,16** czyli jednostkę wojskową

***15,42** do rozpoczynającego się (od złożenia baranka) Święta Paschy.

16. A kiedy minął szabat, Maria Magdalena, Maria Jakóba oraz Salome, nakupiły wonności, aby przybyć i go namaścić. ² Bardzo też wcześniej, pierwszego **dnia** tygodnia, **o** wschodzie słońca przychodzą do grobowca. ³ A mówiły do siebie: Kto nam odtoczy kamień z drzwi grobowca? ⁴ Więc spojrzały i widzą, że kamień jest odtoczony, bowiem był bardzo wielki. ⁵ A **kiedy** weszły do grobowca, zobaczyły młodzieńca siedzącego z prawej **strony**, odzianego białą szatą i się wystraszyły. ⁶ Zaś on im mówi: Nie lękajcie się; szukacie Jezusa Nazareńskiego, tego ukrzyżowanego; został wzbudzony, nie tutaj jest; oto miejsce gdzie go złożyli. ⁷ Ale idźcie, powiedzcie jego uczniom i Piotrowi, że poprzedza was do Galilei; jak wam powiedział - tam go ujrzycie. ⁸ Zatem szybko wyszły oraz uciekły od grobowca, bo ogarnęło je drżenie i zdumienie, i nikomu nic nie mówiły, bo się bały. ⁹ Zaś Jezus **gdy** wstał z martwych, rano, pierwszego **dnia** tygodnia ukazał się najpierw Marii Magdalenie, z której wyrzucił siedem demonów. ¹⁰ **Zaś** ona poszła i oznajmiła **to** tym, **co** z nim byli, bolejącym oraz płaczącym. ¹¹ A ci, **gdy** usłyszeli, że żyje i **że** był przez nią widziany - nie uwierzyli. ¹² Ale po tym, w innym, zewnętrznym kształcie ukazał się dwóm z nich **kiedy** szli, podążając na pole. ¹³ A oni odeszli i opowiedzieli **to** pozostałym; i tym nie uwierzyli. ¹⁴ W końcu ukazał się jedenastu, **gdy** razem leżeli u stołu, oraz złajał ich niewiarę i twardość serca, że nie uwierzyli tym, **co** go widzieli wzbudzonego. ¹⁵ I im powiedział: Wyruszcie na cały świat i ogłoście Dobrą Nowinę całemu stworzeniu. ¹⁶ Kto uwierzył i zostanie ochrzczony - będzie zbawiony; zaś **ten, co** nie uwierzył - będzie skazany. ¹⁷ A tym, którzy uwierzyli, będą towarzyszyć * takie znaki: W moim Imieniu będą wyrzucać demony, będą mówić nowymi językami, ¹⁸ będą brać węże, nadto im nie zaszkodzi, choćby coś trującego wypili; będą nakładać ręce na chorych i będą się dobrze mieli. ¹⁹ A następnie, oto Pan - zaraz po powiedzeniu im **tego** - został wzięty do niebios i usiadł po prawicy Boga. ²⁰ Zaś oni wyruszyli oraz zaczęli wszędzie głosić, **a** Pan współpracował oraz potwierdzał słowo poprzez towarzyszące znaki. Amen.

*16,17 przekład równoległy: **Zaś ci, którzy uwierzyli, będą rozumieć takie znaki.**